Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULAUSKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States ..... $2.50 To Foreign Countries ..... $3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No.45 So. Boston, Mass., Lapkričio (Novemder) 8 d., 1923 m. Metai X

Įleis 4000 Ateivių

Daroma Palengvinimas.

NEW YORK, lapkr. 4 d. Arti 4000 ateivių atvyko į šį portą, kad jau jų šalių kvotos buvo išsibaigę, taigi jie turėjo buti deportuoti, bet Darbo Sekretorius James J. Davis pareiškė, kad jiems yra daroma palengvinimas ir jie bus įleisti į Ameriką po garbės žodžiu ir bus priskaityti prie vėlesnių kvotų.

Šaliapinas Gavo Žandinę.

CHICAGO, ILL. Čikagos opera įvedė operą "Boris Godunov," kad duoti progą pasirodyti rusų giesmininkui Šaliapinui. Vieną sykį Šaliapinas atvyko į repeticijas pasivėluodamas 20 minutų ir labai blogame upe. Paskui jis, pamokinęs dirigentą Spadoni, pats ėmė vesti repeticiją. Viduryje arijos jis sulaiko muziką ir išvadina muzikantus kvailiais. Spadoni užsidegė, bet operos direktorius Polacco perkalbėjo Spadoni nepaisyti Šaliapin'o. Bet kad orkestra ėmė griežti, Šaliapin'as vėl sušuko: "asilai, kiaulės, balvonai!" Čia Spadoni šoko iš savo vietos ir pribėgęs prie milžino rusų giesmininko kirto jam pirmiausia į nosį ir pasakė:

—Dabar tamistą nevadįsi mus balvonais!

Šaliapinas išėjo per dešines duris, Spadoni per kairesias. Repeticija sumišo.

Šią žinią paduoda "Novoje Russkoje Svolo" lapkr. 5 dienos.

Yra žinia, kad Šaliapinas brutaliai apsieina su savo draugais. Taip, Paryžiuje jis lošime, ant scenos, suspardė kitą giesmininką, ant kurio jis buvo piktas. Bet Amerikoje demokratizmas —gali buti didis artistas, bet kaipo žmogus tu čia nė biskį ne didesnis už jokį kitą. Žmogaus ir jo asmens tau nevalia užgauti ir niekas nesiduos, kad jį kitas užgautų.

Rankų Bučiavimas.

Amerikos lietuviams juokinga, kada jie sugrįžę Lietuvon, mato ten ponelius bučiuojant rankas "poniutėms." Net daug juokų yra, kad sugrįžusieji pasakoja apie tą bučiavimą. Mat Amerikos moters skaitosi lygios vyrams ir jos jaustųsi nejaukiai, jei su ja vyrai apsieitų kaip su purcelėnine lėle.

Bet štai mieste Sofijoje, Bulgarijoje, yra tokia restauracija, kurioje svečiai pirma pabučiuoja ranką patarnautojai, paskui užsisako valgį. Ta restauracija vadinasi "Rusiškoji Restauracija." Tą restauraciją valdo, joje verda ir patarnauja moters rusės iš didžiunų, kurios carų laikuose turėjo Petrograde salionus, ir jų svečiai buvo visoki kunigaikščiai, generolai, diplomatai ir mokslinčiai. Revoliucijos išvytos iš Petrogrado, kuopelė tų visokių kunigaikštienių, grafienių ir tt. įtaisė restauraciją, kad užsidirbti pragyvenimas. Bet jos negali užmiršti senų dykavimo laikų ir papročių. Atėjęs į jų restauraciją rusas atsistoja, kad įeina patarnautoja, turstelia jai ko mandagiausia, pabučiuoja jos "rankelę," užsisako valgį ir imasi prozaiško darbo — valgyti. Amerikiečiams turistams toks rusų pasielgimas yra taip "patiešnas," kad jie eina į tą valgyklą netiek dėl valgio, kiek žiurėti ten lošiamos regyklos, kaip į teatrą. Bet ir valgis esąs gerai pagamintas. Žinoma, ir kainos imamos brangesnės, tad į šią restauraciją ateina tik turtingesnieji. Atsilankiusieji amerikiečiai sako, kad kunigaikštaičių patarnavimas nė biskį ne blogesnis už paprastąjų Amerikos "veiterkų."

Maskolija Mobilizuojasi.

BERLYNAS, lapkr. 2 d. Iš čia pranešama, kad milžiniška raudonoji armija mobilizuojasi vakarų pakraštyje. Kam tas mobilizavimasis — nežinia. Telegramos iš visų pakraštinių šalių skelbia, kad viskas daroma labai sparčiai. Armijos didumas apskaitliuojama tarp 600,000 ir 800,000. Esą viskas gerai apginkluota, turi amunicijos, artileriją, tankas ir orlaivius.

Gandai apie Maskolijos mobilizaciją vaikščioja nuo rugsėjo 8 d., kad sovietai pašaukė 500,000 vadinamo teritorialio skyriaus, kad jį palavinti.

Telegramas iš Rygos spalio 8 d. pranešė, kad maskolių raiteliai yra siunčiami ir Lenkijos pasienius ir kad Ukrainos armija yra stiprinama.

Tuo pačiu tarpu vaikščiojo gandai, buk Maskolija yra pasirįžus duoti pagelbą Vokietijos komunistams, jei kilusioje Vokietijos revoliucijoje pasirodytų Prancuzijos ar Lenkijos įsikišimas.

Apie Maskolijos armiją sakoma, kad ji trokšta mušių, ir nors ji negalėtų pasiekti Prancuzijos, net nė Vokietijos, bet galėtų tikrai duoti tiek darbo Lenkų armijai, kad ta negalėtų nė kiek pagelbėti prancuzams.

Stirnų Medžioklė.

PORTLAND, Me., lapkričio 1 d. Stirnų medžioklės sezonas pietiniuose Maine valstijos pavietuose prasidėjo nuo šiandie. Legalis stirnų medžiojimas tik lapkričio mėnesį yra šiuose pavietuose: Androscoggin, Cumberland, Kennebec, Knox, Lincoln, Sagadohoc, Waldo ir York.

2144 Imigrantų Portland'e.

PORTLAND, Me., lapkr. 1 d. Du milžiniški laivai čia šiandien paleido 2144 ateivius. Tie laivai yra "Tuscania" ir "Seydlitz." "Tuscania" atvežė daugiausia airių ir škotų. "Seydlitz" atvežė daugiausia vokiečių, kurie nuo laivo krašto mėtė glėbius Vokietijos markių. Vaikai graibstė tas markes ir pardavinėjo kelis kartus brangiau, nė kaip jų vertė.

Ryto čia laukiama laivo "George Washington," kuriuo atvažiuoja prancuzų ambasadorius Jules Jusserand, senatorius Robert M. La Follette ir 1300 ateivių.

10,000 Siekia New Yorką.

NEW YORK, lapkr. 1 d. Imigracijos komisijonierius Curran pareiškė, kad devynioms šalims išsibaigė kvota, kad šiandie vienuolikoje laivų atvažiavo daugiau kaip 10,000 ateivių.

1000 ateivių nakvojo Ellis Island, 2000 bus peržiurėti sekančią dieną. 750 įleista į Ameriką ir 50 sulaikyta ant salos dėl visokių priežasčių. Už dienos ar dviejų laukiama laivų "Leviathan" ir "Berengaria" taipgi su ateiviais.

Šių šalių kvota šiandien išsibaigė: Russijos, Turkijos, Graikijos, Portugalijos, Albanijos, Aigipto, Palestinos ir "kitų Europos" ir "kitų Azijos" mažųjų šalelių.

Netyčiomis Apsikamuflažavo.

GREENFIELD, Mass. Massachusetts valstijos kelių komisijonieriaus pasamdytas tepikas Frank Everett tepė ant vieškelio ženklus, kur automobiliams važiuoti, kad atlėkė didelis automobilius. Everett spėjo prasitraukti į šoną, bet nesuspėjo atimti didelės dažų blėšinės. Automobiliaus užgauta blėšinė išlėkė į viršų, apsuko parabolą ir krito ant automobiliaus. Tepalas iš blėšinės taip aplįejo iš viršaus visą automobilių, kad jis išrodė tarsi butų kamuflažuotas karės laiku. Bet taip padabintas automobilius nesustojo, tik nusiskubino vieškeliu į New Yorko valstiją.

Daugiau Laiko Meilei.

OMAHA, Neb., lapkr. 2 d. J. Adam Bede, buvęs Kongresse Minesotos atstovas, kalbėdamas čia mokytojų susivažiavime, pareiškė, kad tėvai ir motinos daugiau pašvęstų laiko mylėti ir mokinti savo vaikus, ne vien tik pasitikėti, kad mokyklos pilnai išauklės jų vaikus.

Neteko Merginos Paštu Surastos.

GREAT FALLS, Mont. William Henry Harrison Kemson susirašinėjo su Lydia Devereaux Eliza Miller ir nesimatęs su ja laišku susitarė apsivesti. Po kelis kartus jiedu stengėsi apsivesti, bet vis William'o pirmesnėji pati sudarkė vestuves. Bet William'as vis neišsižadėjo savo Lydijukės tikėdamas, kad kada nors ji bus jo ir pradėjo jieškoti perskirų su pačia. Tik čia ateina nauja nelaimė: jo mielą Lydiją paima į beprotnamį. Williamas sako: "Aš nežinau, kodėl ją paėmė į Danvers ligoninę. Aš manau, kad visos moters yra biskį pakvaišę, bet turbut Lydija da labiau ir už kitas."

Ką Daryti su Karaliumi?

Graikija susirupinus, nes nežino kas daryti su jų karaliumi. Revoliucijinė Graikijos valdžia neišleidžia karalių iš šalies ir drauge nežino, kur jį padėti. Bielgrade buvo karaliaus brolėno krikštynos, bet karalius nebuvo, sako, dėlto, kad Graikija bijo jį išleisti iš savo šalies, nes jis galįs negrįžti. Tik karaliaus ir jo brolio Povilo gyvybės stovi tarp Venizelos ir diktaturos. Venizelistai nori respublikos, bet civilės, ir nenori kalbėti su dabartine militare valdžia.

Lietuvos klerikalai nori diktatoriaus — ar jie kaip nors negalėtų išsiprašyti sau Graikijos karalių?

Lengvai Palaikoma Už Beprotį.

CONCORD, N. H., lapkr. 1 d. Kumštininkas Johny Harko netoli nuo čia turi lavinimosi vietą. Besimankštindamas jis išėjo pabėgioti ir pabėgėjęs kartas nuo karto sustodavo ir darydamas "šėšėlio kumščiavimąsi." Kumutės pamatę tokį nepaprastą jo elgimąsi manė, kad tai yra pabėgęs beprotis ir patelefonavo į ligonbutį. Atvažiavęs ambulansas nuvežė Harko į beprotnamį —jo pasiaiškinimų niekas neklausė. Nė policija jo neklausė. Gal butų atsiėję ir ilgiau pabuti beprotnamyje, jei nebutų atėjęs miesto maršalas Kimball, kurs pažino Harko ir išleido jį.

Socialistai Atsitraukia iš Strsemann'o Kabineto.

BERLYNAS, lapkr. 2 d. Socialdemokratai pareikalavo iš koalicinio kabineto, kad jis su kariuomene išeitų prieš Bavariją, kad panaikintų karės padėtį ir kad Saxonijos tvarkos įvedimą pavestų vietos policijai. Stresemann'as tų klausimų išrišimą atidėjo ant toliaus, tad socialistai atsitraukė iš koalicijinio kabineto.

Trys Areštai Pirmą Dieną.

DOVER, N. H. George Labounte pirmą dieną tapęs policmonu suareštavo tris "butlegerius," kurie bandė jam parduoti degtinės. Visi trįs patenka į teismą.

Prieš Prancuzus.

WASHINGTON, D. C., lapkr. 5 d. Valstijos departamentas praneša, kad Anglija, Italija ir Belgija išvien su Suv. Valstijomis pristoja padaryti nuodugnų ištyrimą, kiek Vokietija gali ištesėti mokėti karės atlyginimų ir tik tiek iš jos reikalauti

Vėl Markė Krito

Francuzija buvo tam priešinga, tad ir Suv. Valstijos jau buvo pagrumoję, kad, jeigu taip, tai Amerikai nėra reikalo kišties į Europos reikalus. Administracija ir prezidentas Coolidge ir dabar oficialiai pareiškia, kad į Europos reikalus Amerika nesikiš.

Ambasadoriaus Herrick Kalba.

PARYŽIUS, lapkr. 5 d. Prancuzai žingeidžiai skaito Amerikos ambasadoriaus Herrick'o kalbą, kurią jis pasakė Navarin formoje atidengiant karės paminklą. Jis išsireiškė, kad Amerika, sykį paėmus žagrę, "noriai varys vagą iki galo," žinodama, kad "jei dabartinis klausimas nebus išrištas — ir teisingai ir greitai išrištas — tad Amerika ištiesų veltui dalyvavo karėje."

Apie amb. Herrick'o kalbą iš Baltojo Namo duota toks pareiškimas:

"Ambasadoriaus Herrick'o kalba yra grynai neoficialė ir jokiu budu neatvaizdina administracijos nuomones."

Perbrido San Francisko Kanalą.

SAN FRANCISCO, Cal. Farmerys A. N. Sheldon prasimanė prietaisą su kuria galima vaikščioti viršum vandens. Yra po mažą laivelį pritvirtinta prie kiekvienos kojos. Jis, jo brolis D. F. Sheldon ir Rev. W. W. Reilly stengėsi su ta prietaisa pereiti per San Francisco uostą —dviems iš jų pasisekė pereiti. Dabar Sheldon žada eiti per Anglijos kanalą. Suprantama, Anglijos kanalas nebus taip lengva pereiti, nes jis yra netik platesnis, bet ten yra didelės bangos ir visoki sukuriai.

Nuogumo Pridengimas.

POTLAND, Ore., lapkr. 1 d. Iš lauko dailės galerijos čia buvo penki nuogi moterų bass-reliefai, bet kad tam tikrose sferose prasidėjo agitacija, jog tai yra nemoralis dalykas, tai tų vaizdų "nuogumas" buvo pridengtas sekančiu parašu: "Honi Soit Qui Mal y Pence" (Bloga tam kas blogai mano).

Siunčia Kariuomenę į Bavariją.

BERLYNAS, lapkr. 5 d. Centralė valdžia, pabugus Bavarijos nacionalistų prisiruošimų prie Bavarijos Thuringeno rubežiaus, išsiuntė į ten tris Badeno Reichswehr'o regimentus. Šie kareiviai stovės užpakalyje Thuringeno policijos, pastos kelią, jei Bavarijos nereguliariai mėgintų eiti pirmyn.

Vokiečių Markė Krito.

BERLYNAS, lapkr. 1 d. Per visą savaitę už dolerį buvo 65 bilijonai markių, bet šiandie markė taip smarkiai krito, kad už $1 moka 130,000,000,000 (130 bilijonų) markių. Taigi už Amerikos centą jau yra bilijonas ir 300 milijonų markių!

Toks staigus kritimas yra aiškinamas tuomi, kad Reichsbank' paskyrė labai mažą sumą užrubežinių pinigų.

Markės kritimas padarė naujas painiavas su nustatymu valdininkams algų ir maisto kainų. Taipgi suardo valdžios plenus su sutaisymu naujos valiutos. Gyvenimas didžiai pasunkėjo ir bedarbės pasididino.

10 Tukstančių Angliakasių Sustreikavo.

SCRANTON, Pa., lapkr. 1 d. Šiandie sustreikavo 10,000 angliakasių Pittston'o apielinkėje. Darbas sustojo 9-se kasyklose, kurios kas dien pagamindavo po 7000 tonų anglies. Streikas kilo dėlto, kad kompanijos nepaisė angliakasių pasiskundimų. Streikas buvo apšauktas nepaisant to, kad angliakasių distrikto prezidentas Rinaldi Campellini buvo jam priešingas. Po kelių streiko dienų grįžta prie darbo.

Daug Niekšų Tarpe Degtinės Gaudytojų.

CHICAGO, Ill., lapkr. 5 d. Wm. D. Foulke, pirmininkas "National Civil Service Reform Legue, skaitė tos organizacijos laišką, siunčiamą prez. Coolidge, susirinkime "Uniform Legue" kliubo. Ten jis išsireiškė, kad tarpe degtinės gaudytojų yra didžiausių sviete niekšų. Per juos tai ir esą negalima užvesti prohibiciją. Ir tie prohibicijos valdininkai, anot jo, su kiekviena diena einą aršyn. Jis patarė, kad "civil service" įimtų visus prohibicijos valdininkus.

500,000,000 Trotos Dėlei Markės Susmukimo

NEW YORK, spalio 5 d. Dėlei vokiečių markės susmukimo Amerikos investoriai prakišo tarp $500,000,000 ir $700,000,000. Anglijos investoriai taipgi turi nuostolio taipgi apie $500,000,000, kitos šalys taipgi pralaimėjo apie po tiek. Tokiu budu Vokietija netik atsikrėtė savo tautinių skolų, bet dar ir pelnė apie $2,000,000,000.

Markės Popierai.

GENEVA, lapkr. 1 d. Urich popieros dirbtuvė nusipirko 15 tonų mažos sumos Vokietijos markių, kad jas perdirbus į popierą.

A.L.T.S. REIKALAI

DIDELĖ SANDARIEČIAMS NAUJIENA.

Tik-ką susitvėręs Ohio, Michigan ir Penn. valstijų Sandaros kuopų Apskritys, naujutė organizacija, užsivertė sau ant pečių milžinišką darbą — sukėlime bent dešimts tukstančių dolerių kapitalo.

Tas kapitalas keliama ne Apskričio naudai, ne kurios nors kuopos naudai, bet visai musų organizacijai — Sandarai.

Daugiau ir daugiau musų gyvenimas reikalauja iš musų pastangų kulturos lauke, demokratijos dirvoje, o kaip geriau ir per kokią organizaciją visa tai galime geriausia įvykinti, jei ne per Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą, kuri veikia demokratiškais pamatais, nepripažįsta nei keno diktaturos — juodos ar raudonos? Juk visi žmonės yra lygus ir kiekvienas yra pilnateisis tautos gyvenime. Tie principai reikalauja didesnės paramos Amerikos miniose, didesnės plėtonės Lietuvos žmonėse. Juos geriausia praplėsime mes, Sandariečiai. Tas viskas yra seniai pasiimta Sandariečių. Bet jų platinimui reikalinga kapitalo. Kapitalas ir pradėta kelti, o kaip iš daugelio vietų pranešimai sako, viskas eina pasekmingai. Šis Apskritys atsišaukia ir į kitus Sandaros apskričius, kuopas ir pavienius Sandaros narius: imkimės visi darbo!

Apskritys padovanojo Sandaros naudai tukstančio dolerių vertės daiktais: automobilių — naują "Maxwell" 1924 metų, naują Grafofoną ir $50.00 pinigais. Tos dovanos bus išdalinta tarpe aukojusių Sandaros reikalams pusę dolerio ar daugiau. Išdalinimo tvarka bus paskelbta vėliau, o jau beveik visoms kuopoms yra iš Apskričio laiškais pranešta, kaip dalykas eina. Kurios kuopos laiko savo susirinkimus reguliariškai, tos jau ėmėsi darbo.

Ir kodėl visiems nedirbti prie taip naudingos užduoties — sukėlime kapitalo Sandarai, kad ji paskui galėtų pasekmingai atlikti savo užduotį čia ir Lietuvoje?

Apskritys sumanė nupirkti Sandarai naują statomąją mašiną ir kitas reikmenas, taipgi tų pinigų mano skirti kitiems kulturos reikalams, kokie tuo laiku matysis svarbiausi.

Šito Apskričio darbą pilnai remia ir užgiria Centro Valdyba ir Politinio Iždo valdyba. Sandaros sekretorius praneša, kad tai yra labai naudingas darbas, tik Sandariečiai turi sukrusti ir dirbti. Visos čia darbo pasekmės ir atskaitos bus skelbiama organe "Sandaroje" ir kituose laikraščiuose, visos surinktos aukos eis per Politinį Iždą, kaipo finansinę Sandaros komisiją. Visame yra geriausia užžiura ir tvarka. Knygos yra vedamos geroj tvarkoj.

Apskričio iždininkas Jonas Plerpa gerai žinomas Clevelande, kaipo biznierius Sandarietis, kriaučių šapos savininkas. Jis po didele kaucija ant dviejų tukstančių ($2,000.00) dolerių. Visi pinigai bus laikomi bankoje, o ne pas iždininką.

Iki seimo dar turime laiko pasidarbuoti, tatgi, broliai Sandačiečiai, ir jus sesės Sandarietės, stverkimės visi darbo. Išplatinkim kodaugiausia kvitelių (tikietų) su pažymėjimais kas kiek aukojo, kiekvienas noriai aukuos, kada perstatysit jam tikslą.

Baigdamas turiu pranešti, kad kaikurios kuopos jau dirba smarkiai. Pittsburgo trįs kuopos paėmė kvitelių vertės tukstančio dolerių ir, kaip girdėti, jiems sekasi gerai. Detroit, Michigan, kuopa paėmė kvitelių vertės $150.00. Connecticut Apskričiui pasiuntėm kvitelių vertės $750.00. Mes, Clevelandiečiai, dirbam, kiek galim platindami kviteles.

Norint platesnių informacijų ir reikalaudami kvitelių kreipkitės prie komisijos raštininko: A. Lapė, 7907 Superior ave., Cleveland, Ohio. Siųsdami pinigus, rašykit money orderius bei čekius ant iždininko vardo ir siųskit raštininkui.

Prie darbo visi, kad iki jubilėjinio Sandaros Seimo surinktume Sandarai dešimtį tukstančių.

A. Zukas, Apskričio Pirm.

Amerikos Liet. Tautinės Sandaros Ohio, Vakarų Pennsylvanijos ir Michigan Valstijų Kuopų Apskričio Įstatų Projektas Priimtas Visų to Apskričio Kuopų.

Einant Ohio, vak. Pennsylvanijos ir Michigan valstijų Sandaros Kuopų Konferencijos nutarimais priimtais rugpiučio 5 d., 1923 m., Cleveland, Ohio, Apskričio Komisija paruošia įstatus Apskričiui sukurti ir valdyti. Šitie įstatai įeina galėn po to kaip jie bus suminėtųjų valstijų kuopų dalyvavusių konferencijoj užgirti.

Apskritys kuriama sekančiais pagrindais:

Tikslas.

A. L. T. Sandaros Apskričio tikslai yra sekanti:

1. Organizuoti Lietuvius-išeivius į politinę organizaciją vardu Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara;

2. Skleisti tarpe narių ir šiaip miniose politinį susipratimą. rengti juos prie politinio darbo taip Lietuvoje, taip ir Amerikoje;

3. Prigelbėti organizacijoms ir asmenims, kurių darbo tikslu yra sulaikyti Amerikos lietuvius nuo ištautėjimo;

4. Vesti narių tarpe ir miniose politinę propagandą;

5. Teikti moralę ir finansinę paramą A. L. T. Sandaros vienminčiams Lietuvoje jų kovoje už kontrolę Lietuvos valstybinio gyvenimo.

Budai ir Priemonės.

A. L. T. S. Apskritys suminėtiems tikslams atsiekti darys:

1. Rengs kuopose priklausančiose prie Apskričio maršrutus prakalboms, paskaitoms ir lekcijoms;

2. Gelbės kuopoms organizuoti jaunimo ratelius ir kliubus;

3. Rengs prakalbas tokiose vietose, kur dar nėra A. L. T. Sandaros kuopų, ir prirašinės prie organizacijos naujus narius;

4. Per savo valdybą su pagalba kuopų valdybų platins partinę literaturą ir rems visokius kulturinio darbo užmanymus kuopose;

5. Atlikinės tokius partijos darbus prie kurių bus pakviestas iš Centro, ar per Sandaros Seimus, ar savo suvažiavimų nutarimais.

Apskričio Iždas.

Apskričio iždą sudaro sekančios pajamos:

1. Metinis mokesnis iš kuopų priklausančių Apskričiui — 10c. nuo pilnai užsimokėjusio nario į metus.

2. Iš įžangų rengiant paskaitas, prakalbas ir įvairius vakarus ar išvažiavimus Apskričio naudai;

3. Iš platinimo tokios literaturos kokią Apskritys paims savo lėšomis ir pats per savo knygius ir agentus platins;

4. Iš kitokių šaltinių kokie nenumatoma dabar, bet kurie gali buti paties Apskričio suvažiavimuose sumanyti.

Apskričio Valdymasi.

Apskritį valdo jo valdyba. Pirmoji valdyba susidaro iš tų asmenų, kuriuos paskyrė Apskričio Komisijon konferencija buvusi rugpiučio 5 d., 1923 m., Cleveland, Ohio. Po to, pirmutinį Apskričio suvažiavimą šaukiant, Apskričio Valdyba paskelbia valdybos rinkimus kuopose. Gavę tokiuose rinkimuose didumą balsų, lieka išrinktais į valdybą. Tokiu budu išrinktoji valdyba pasiskirsto sau vietas.

Apskričio valdybą sudaro: a) Pirmininkas; b) Vice-Pirmininkas; c) Sekretorius; d) Iždininkas; f) Trįs valdybos nariai.

Visų Apskričio Valdybos narių, pagal jų užimamas vietas, pareigos yra panašiai A. L. T. Sandaros Centro Valdybos pareigoms, tiktai tuo skirtumu, kad jie atlieka pavedamus jiems darbus Apskričio plotmėje ir savo veikimą koordinuoja su Centro Valdybos instrukcijomis, A. L. T. Sandaros Konstitucija ir Seimų nutarimais.

Likvidacija.

Jei prisieitų reikalas likviduoti Apskritį, visas jo turtas, pinigai, knygos, visi jo dokumentai pervedama yra A. L. T. Sandaros Centro Valdybai. Likvidacijos darbas yra atliekama tam tikslui paskirtos komisijos. Komisiją skiria Apskričio valdyba, arba, jei ji nebutų galėje, Centro Valdyba.

Pastovumas

Apskritys gyvuoja kol jame priklauso bent trįs kuopos turinčios nemažiau kaip po penkis pilnai užsimokėjusius narius.

DĖL SANDARIEČIŲ ATSIŠAUKIMO.

Sandaros Centro Valdyba, savo organe spalių m. 25 d., š. m. kreipėsi į visus narius, nurodant jiems bėgamuosius organizacijos uždavinius, kuriuos turime atlikti. Jausmingais žodžiais ji pabrėžia musų pareigas dėl nelaimingo Vilniaus krašto, patekusio lenkų okupacijai. Toji Lietuvos sostinė šaukiasi į mus sugrąžinti jai laisvę.

Atsišaukime paduota trumpa apžvalga jau atliktų darbų, kuriuose Sandara turėjo vadovaujamą rolę. Tų darbų pasirodo esama nemažai ir visi jie — Lietuvos labui. Paliečiama taipogi Sandaros santikiai su klerikalais. Šis klausimas yra begalo opus. Paskutiniais metais Lietuva padarė savo atstatyme valstybinio gyvenimo nemažai stebuklų. Sutverti, suorganizuoti iš nieko yra gana sunkus uždavinys.

Bet šalia to visko, regime ir didžiausius musų tautos nepasisekimus, kuomet nors regėtus istorijoj. Garbingi Lietuvos kunigaikščiai, praleidę savo amžių ant žirgo gindami tėvynės sienas, apsiverktų išgirdę, jog Vilniuje lenkai viešpatauja. Tai yra liudnas dalykas. Kas tame kaltas, ar ne klerikalai, ar mes, ar visi lietuviai, sunku pasakyti. Pervėlu jau tas klausinėti. Pažiurėkim geriau į ateitį ir apgalvokim kelius, kuriais galėtume sugrįžti į savo numylėtą sostinę. Mes galime turėti savus įsitikinimus, bet kiek tai liečia paliuosavimą pavergtųjų musų brolių, geriau padarytume jeigu žengtume žingsnį prie vienybės ir bendro darbo, negu kad į nutolimą. Aš nenorėčiau, kad šie žodžiai butų blogai suprasti. Bet šiandien mums yra svarbu visų lietuvių vienybė siekiant bendrus tikslus. Kaip plačiai galime kooperuoti su kitomis sriovėmis, tai dalykas ne nuo manęs priklausantis.

Plačiai išsibarsčiusias Sandaros kuopas jungia į vieną artimą burį Lietuvos meilė. Be jokių tarpininkų — Romos arba Maskvos—Sandariečio širdis atsiduota vien tėvynei ir jos labui. Šiam dalyke mes ištikro galime duoti pavyzdį savo broliams anoj pusėj vandenyno. Mes esame tam tikros rušies kareiviai, kurie iš savo tėvynės nedaug ką tegauna, bet viską jai atiduoda. Bet tai yra musų maloni pareiga. Ar negalėsime pasididžiuoti po daugelio metų matydami laisvą Lietuvą ir atvaduotą sostinę? Sandaros Valdyba gerai padarė išleisdama tokį atsišaukimą, kurs primena nariams jų pareigas. Kuopose randasi pasišventusių darbuotojų, tautinės idėjos pionierių, kurie paprastai užima finansų sekretoriaus pareigas, bet šalia jų daugybė mažai susipratusių ir dar svyruojančių. Dėl tokių Sandaros atsišaukimai yra butini. Negalime pradėti rimtaus darbo be aiškaus supratimo ką ir kaip darysim. Daugelis dirvonų yra neartų, bet iš jų visų turime pasirinkti tiktai kelius.

Suėjus trims metams, kaip Želigovskis užėmė Vilnių, lenkai šventė, kėlė puotas ir apdovanojo tuos maištininkus kryžiais už jų veidmainingą ir juodą darbą. Mes gi lietuviai atmindami tą liudną dieną sustiprėsim dar labiau savo pasirįžimuose laimėti musų sostinę, nors reiktų kovoti ir ilgi metai. Sandaros veikimas turėtų apimti ir šią srytį ir čia bus musų kvotimai kaipo tautinės organizacijos. Darbo yra daug, tiktai reikalinga narių darbštumo ir valdybos pasekmingo vadovavimo.

Iš Pittsburgh'o.

A. L. T. SANDAROS CONN. APSKRIČIO 13-tasis SUSIVAŽIAVIMAS.

Spalio 21 dieną, š. m. Y. M. C. A. svetainėje, Hartford, Conn., įvyko A. L. T. Sandaros 13-tas Conn. Apskr. Susivažiavimas, kuriame dalyvavo apie 30 delegatų nuo 8 kuopų, taipgi ir svečių buvo 7 įpatos.

Susivažiavimą atidarė pirm. Jonas Mikalauskas, kuris trumpai apibrėžė šio susivažiavimo svarbą. Potam, iki komisija mandatus sutvarkįs, pakvietė kalbėt Conn. Apskričio organiz. V. Vitukiną. Gerb. organizatorius savo kalboje išsireiškė, kad jis turįs sutvert 3 naujas kuopas Conn. valstijoje ir kad kitam susivažiavime atstovausime bent 3000 Sandariečių Conn. valstijoje. Antras kalbėtojas buvo vicepirm. A. B. Stankevičius; jis apibrėžė visus bėgančius A. L. T. Sandaros reikalus ir kvietė visus Sandariečius prie darbo, kas su kuo galime, dirbkime Sandaros naudai! Toliaus sekė įnešimų svarstymai. Vietomis buvo pasiginčyta ir kurių buvo daugelis atmesta. Svarbiausias nutarimas tas, kad ateinantį vasaros išvažiavimą turėsime Hartford, Conn. Antras svarbus nutarimas —paimt visais galimais budais Ohio, Michigan, Penn. A. L. T. Sandaros Apskričio užmanymą. Kai-kurių kuopų atstovai užsisakė per Conn. Apskr. raštininką nuo 20 iki 30 knygučių pardavimo tikietų.

Šitas A. L. T. Sandaros Conn. Apskr. Susivažiavimas buvo turiningas kaip programu, taip ir atstovais. Įpač pažymėtina atstovų energiškumas ir atsinešimas link savo organizacijos.

Susivažiavimo posėdžiai pasibaigė 6 val. vakare.

Spaudos Komisija.

Sandaros Kp. Veikimas.

BALTIMORE, MD.
Kuopos veikimas.

Spalio 26 d. buvo laikytas A. L. T. Sandaros 5-tos kuopos susirinkimas. Perskaičius protokolą, pirmiausia buvo išklausytas raportas prakalbų rengimo komisijos. Iš raporto pasirodė, kad kalbėtojaus p. J. V. Liuto išlygos nebuvo galima išpildyti. Kadangi kalbėtojas padavė kuopai nepakeliamas išlygas, butent prakalbos turi įvykti antrą val. po pietų ir apart kelionės ir kitų iškaščių, da butų užmokėta ir $15.00 už prakalbą — komisija negalėdama išpildyti p. J. V. Liuto išlygų, nutarė kviesti p. J. O. Širvydą, ar p. S. E. Vitaitį, katras bus galima gauti. Gautas p. J. O. Širvydas "Vienybės" redaktorius ir prakalbos bus lapkričio 11 d. Raportas priimtas su užgyrimu, o gerb. J. O. Liutui, kaipo idėalistui, susirinkusieji palinkėjo ramaus pasilsio. Toliau buvo išklausytas raportas komisijos, kuri rupinasi atidarymu vakarinės mokslainės. Iš raporto pasirodė, kad inž. A. G. Denbinas apsiima mokinti už tam tikrą atlyginimą ne tik vaikus, bet ir suaugusiems duoti kursus, jeigu rasis reikalingas skaitlius. Taipgi yra pasižadėjęs prigelbėti ir p. B. Šidiškis, kuris tą susirinkimą įsirašė į kuopą, o inž. A. G. Denbinas persikėlė iš pirmos kuopos. Pasirodžius, kad bus nemaži iškaščiai už laikymą mokslainės, nutarta padalinti busiančias prakalbas į dvi dali. Pirmą dalį apie politiką ir Sandarą, o antrą apie apšvietos ir mokslo svarbą. Ir tame klausime apsiėmė pakalbėti inž. A. G. Denbinas ir p. B. Šidiškis, o po prakalbos bus paskirtas tam tikras laikas registracijai mokinių. Atsiradus reikalingam mokinių skaitliui, mokslainė bus atidaryta apie gruodžio mėnesį.

Ant galo buvo pakeltas klausimas, kaip butų galima geriausia užinteresuoti Baltimorės lietuvius ir juos patraukti labiau prie Sandaros. Nors musų naujieji nariai, inž. Denbinas Brooklynietis, p. B. Šidiškis Chicagietis, pastebėjo, kad Baltimoriečiai yra per daug ramųs sulyginus su kitų kolionijų lietuviais, vienok jie buvo pirmutiniai ir davė sumanymą, kad kuopa rengtų laisvas diskusijas, kurios turėtų buti tuo po kuopos susirinkimo. Bet dėlei vėlaus laiko tas klausimas buvo atidėtas ant sekančio susirinkimo, kuris bus lapkričio 30 d. ir yra kviečiami visi nariai ateiti ir kitus atsivesti.

P. P. Jaras.

WORCESTER, MASS.
Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 16 kuopos įvyks mėnesinis susirinkimas lapkričio 11 d., 11 val. iš ryto, paprastoj vietoj. Visi nariai butinai ateikite.

Prot. rašt. **K. Zurlis.**

"Keleivio" Bosai - Darbininkų Smaugėjai.

Tik dabar, "Sandarai" užvedus ginčus su "Keleiviu", visuomenė teišgirsta kaip yra užlaikoma darbininkai toj neva darbininkų užtarėjų įstaigoj, "Keleivio" spaustuvėj, iš kur nuolat veržias įvairus straipsniai apie darbininkų reikalus ir pasigyrimai, jog "tai yra geriausias darbininkų laikraštis."

Labdarybė turi prasidėti namie, o ne lauke. Bet to nebuvo pas "Keleivio" bosus. Jie šnekėjo apie darbininkų gerovę, nes šnekėjimas nieko nekainuoja. Bet kur reikėjo mokėti darbininkams, kad jie galėtų nors darbininkiškai pragyvent — tai yra savo darbininkams — tai vietoj apmokėjimo teisingo mokesnio, "Keleivio" "bosai" dar išnaudojo ir skriaudė darbininkus. Sakau, tik dabar tas išeina visuomenės žinion, nes paprastai darbininkai neturi balso, nei kapitalistiškose dirbtuvėse nei "darbininkiškoj" "Keleivio" spaustuvėj, ir jų balsas buna nuslopinamas. Tas išnaudojimas eina jau nuo to laiko kaip "Keleivį" perėmė dabartiniai poneliai, Gegužis ir Mikelsonas.

Jie naudoja visokias šunybes, kad tik daugiau nulupus savo darbininką. Atsikviečia bile vaikiną iš kur, mokantį geriau lietuviškai, žada laiškais jam tiek ir tiek, o kai atvažiuoji, tuoj suranda, kad tiek negali mokėti, ir savaitę padirbėjęs darbininkas nugirsta, kad vietoj pažadėto tiek gauna pora dolerių mažiau, o "vėliau" mokės daugiau kaip išsidirbsi... Ką darysi, vienur metęs darbą, vėl negrįši, nemesi čia pradėjęs.

Paskui prasideda tikras išnaudojimas tavo prakaito. Gražiu liežuviu prisišnekina tave ir išsiprašo ir viršlaikius dirbti dykai, ir viską kitą atlikti

Na paskui pradeda tyrinėti "ar ne vagis"... Tai yra dėmė ant "Keleivio" bosų kaktų kurią nei vienas darbininkas neužmirš. Patįs viską užžiuri, po raktais laiko, ir niekur neprileidžia darbininko kaip tik apšluot, ar apvalyt dirbtuvę ir raštines, ir rodos ten nieko nėra nei pavogt, nei paimt. Bet jie vis tik vagysčių laukia. Tai vienur, tai kitur numeta centą, ar penktuką, ir nori, kad darbininkas paimtų, na tada tuoj išvarytų, nes jau pramoko dirbt ir gali pareikalaut daugiau pinigų. Taip buvo su manim, kada aš dirbau "Keleivio" spaustuvėj. Į spituną budavo įmeta pinigėlį ir leidžia tave išvalyt spitunus... Radęs tą, žinai, kad paėmęs nepralobsi, bet tuoj pamislini, kad čia tau spąstai užstatyta. Na, su paniekа padedi piniga ant stalo po akių, kad matytų, jog radai. Tada iš įtužimo negali bosas nė žodžio ištart, ir jis nuduoda lyg nematąs kada pinigą jam po nosia pakiši.

Bet vis daugiau darbo išmoksti ir jautiesi, kad negana gauni apmokėt, ir pradedi prašyt daugiau. Tada prasideda rupužiavimas, koliojimas už bile priekabę, o tų priekabių atranda į valias. Tuo tarpu kolei tu pramokai, jau vienas kitas darbininkas pirma tavęs priverstas buvo pamesti darbą už koliojimus ir persekiojimus, už nedamokėjimą. Pats dar kenti, nori turėt darbą, mislini gal čia ir tavo kaltė Gal toliau bus geriau. Jau pramokini naujai paimtus, ir štai pats turi išeiti, nes negali pakęst priespaudos, keiksmų ir nesijauti norįs už pusdykę dirbti kada viską gerai atlieki.

Gaila kad ne visi buvę "Keleivio" darbininkai yra "literatai" ir negali aprašyt žmonėms to ką jie perkentė tenai dirbdami. Bet ne literatų jie ir jieško. Ima prie statymo mašinų kiek su rašyba apsipratusius, bet prie spaudinamų mašinų pastato gatvių šlavikus ir juos biskį pamokinę kaip spaudint, išnaudoja. Jie visad buna "mokiniai" ir nei pasiskųst niekam negali.

Nors ant senatvės pamestų savo godumą, pradėtų sekti savo mokinimų, kad reikia darbininkams gerovės, ir duotų savo darbininkams žmoniškesnį gyvenimą, ar nors teisingą atlyginimą.

Niekur per šiuos desėtką metų kaip iš "Keleivio" išėjau neužtikau tokių išnaudotojų, nors įvairiuose miestuose dirbau ir pas svetimus ir pas lietuvius. Visur apvertina tavo gabumą, visur laiko už darbininką, o ne už vergą, ir duoda progos pasistumėt, jeigu įstengi ir parodai noro.

Didesnio skandalo musų spaudos istorijoje gal nei nebus kaip "Keleiviečių" nežmoniškas išnaudojimas savo darbininkų.

Zeceris.

SANDAROS JUBILĖJUS ARTINAS, MUSŲ VISŲ PAREIGA PRIRAŠYTI PO NAUJĄ NARĮ AR SKAITYTOJĄ SANDARAI.

KIEKVIENAS SUSIPRATĘS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

PAVESKIM KAS KAM PRIKLAUSO

(Rašo A. B. Strimaitis.)

Atiduokim kas Dievo Dievui,
O kas karaliaus karaliui.

Per ilgus metus ant mirtino patalo parblakštai Lietuvai atėjo nematoma jiega, tarsi miglomis kilusiomis iš praeities milžinkapių gydančio balzamo kvapu perduota stipri dvasia Keistučio ainiams, su įsakymu: "Sunai mano, atėjo laikas, išmušė valanda, visi kaip vienas stokite, paliuosuokite Lietuvą iš svetimųjų priespaudos!"

Taip ir stojos.

Nors ir po visą pasaulį išsiblaškė Lietuvos sunai, suskubo sujudo, kas raštu, kas gyvu žodžiu, kas doleriu, kas dešimtine, kas plunksna, kas kardu, ėjo ton kovon su prispaudėjais, nieko nesigailėdami, ir šitai jau penkeri metai kaip skamba nepriklausomybės varpas karo muzėjaus bokšte. Nežiurint, kokių politinių įsitikinimų lietuvis, nežiurint, kokia tvarka Lietuvoje vieši, kiekvienas džiaugiasi savo širdyje, kad Lietuvai tapo iškovota nepriklausomybė. Ir kas nesidžiaugs? Kiba tik išgama, apjakėlis, kurs neranda pasaulyje sau vietos, keikunas, kurs smerkia savo motiną už tai, kad jam suteikė gyvybę, tai nesididžiuoja tuomi, ką Lietuva yra laimėjusi. O šiaip kiekvienas sveiko proto lietuvis džiaugiasi sulaukęs Lietuvai nepriklausomybės.

Kad musų tėvynėje yra daug kas taisytino, tai to fakto negalima užginčyti, bet ir kiekvienoj valstybėj betvarkių, suiručių nestokuoja. Bet mes, lietuviai patrijotai, žinome, jog tas, kas yra Lietuvoje, tai viskas mus. Tai kuomet prisieina vienas-kitas nesmagumas panešti mes žinome, kad tai musų pačių nesmagumai, o ne svetimi. Mielesnė yra motinos rykštė, negu močiakos žodis.

Tai tikras lietuvis patriotas šitaip jaučiasi savo širdyje.

Paveskim, kas kam priklauso.

Kol Lietuva nebuvo savistovi valstybė, tol musų įvairių įvairiausi darbai buvo nežymųs, ypatingai čion Amerikoje, mes ką tik nepradėjom veikti, tai visuomet pas mus buvo viena ir ta pati idėja, kelti Lietuvos obalsį; dėlto organizavomės į įvairių įvairiausias organizacijas pradedant nuo lokalių brolįškos pašalpos draugijų, politinių kliubų, dailės ratelių, baigiant plačiomsiomis organizacijomis, Susivienijimais, kulturos ir politinėmis partijomis. Savo pamatan dėjome vienus ir tuos pačius tikslus (su labai mažomis atmainomis) —savitarpinis susišelpimas, rėmimas moksleivių, pagerbimas užsitarnavusių musų bočių ir mokslo vyrų, rengimas paskaitų, steigimas mokyklų ir vakarinių kursų, šelpimas politinių kankinių, atidarymas skaityklų, steigimas knygynu, pagelbėjimas pastoti piliečiais ir šimtai kitų kiltingų tikslų įrašoma organizacijų statutuosna, kurie veik kiekvienoj organizacijoj lieka betiksliais, nes nėra pildomi sulyg pažado; negalima sakyti, kad tokie pažadai padarė musų valstybiniui gyvenimui ką blogo. Kiekvienas lašas vandens subėga į vagą, teka upeliais į vieną okeaną. Tokie pažadai remti prakilniuosius musų darbus, nemažai prisidėjo prie palaikymo patriotiško jausmo širdyje musų išeivijos, ir tie trįs ketvirtadaliai miliono Amerikoje gyvenančių lietuvių nemaža prisidėjo prie išgavimo Lietuvai nepriklausomybės, tik ačiu tam, kad juose buvo palaikomas patriotizmo jausmas, tais pasibrėžtais tikslais, prakalbomis, paskaitomis, skaityklomis, laikraščiais, teatrais, koncertais, etc.

Bet dabar, dabar virto naujas gyvenimo lapas. Lietuva savistovė, nepriklausoma. Atsiektas tikslas, kurio gentkarčių gentkartės troško, dirbo ir laukė. Ant ko dabar masinsimė liaudies pulsą, kad palaikyti patriotizmo dvasią miniose? Dar nepraslinko dešimts metų nuo valstybės įsikurimo, o jau mes, Amerikiečiai, pajutom didelę atmainą miniose. Prakilnus, pasišventęs, Lietuvai dirbęs patriotas šiandien bepartyvis, apsitvėręs savo biznio sukuryje, kaip užburtam rate, neprisileidžia prie savęs nieką; jei kas jam primena praeitį, tai sąžiningesnis ranka numojo, ir pasako, kad jau jis Lietuvai savo pareigas atlikęs, o nemažai rasime tokių, kurie priešingai kalba prieš netobulą Lietuvos valdymą. O daug rasime virtusių kosmopolitais, jau nekalbant apie tuos, kurie ir pirmiau viso kritingiausiose valstybinio gimimo valandose nukreipė savo veidą nuo savo tėvynės. Tikrų patriotų paliko maža, ir tie patys savo tarpe nesusikalba. Nepamirškime vieno fakto, kad viešoji minių opinija viską gyvenime nusveria, tad mes, patriotai, butinai turime su tuo skaitytis. Nesiskaitydami, neteksime minių, netekę minių, busime lygųs tiems, kurie suspėjo save paliuosuoti nuo visokių pareigų, ant visko ranka numoja: "Aš esu teisingas kaip gamta, ir bepartyvis kaip doleris."

Lietuva yra nepriklausoma. Bet ir nelaisva. Patriote lietuvi! Jeigu tu prisidėjai su darbais prie išgavimo Lietuvai nepriklausomybės, stok darban prie iškovojimo vidujinės laisvės! Nepatinka tau dabartinės Lietuvos valdžios tvarka, kuri siaurina gyventojų laisvę, pasistengk pamainyti ją; nepatinka varžymas mokyklų laisvės, nepatinka brukimas partijinio religijinio mokslo tavo vaikeliams, prašalink tą jezuitišką discipliną, o tą gali atsiekti tik per politinę kovą. O kad ta kova butų sekminga, turi spiestiesi vienybėn.

Amerikos lietuviai, o ypatingai inteligentai patriotai, turėtų sukoncentruoti savo spėkas sekančiai:

Kiekvienas žinome, kad kovai su tamsybe geriausias ginklas— apšvieta, nes kardu tamsybės dar niekas niekur neišnaikino; o apšvieta reiškia kulturą. Tad koncentruokime visus kulturos darbus į vieną vietą. Mes turime čionai "Tėvynės Mylėtojų Draugiją." Paveskime jai rupintiės visais kulturos darbais. TMD. turi kuopas po įvairias lietuvių kolionijas, daug ko gali nuveikti; sumanyta įkurti kulturos fondas ir jau keletas patriotų yra sumokėję metines duokles. Kiekvienas lietuvis patriotas turėtų laikyti sau už pareigą dėtiesi prie TMD.

Paveskime TMD. teikimą stipendijų musų neturtingiems moksleiviams; lai kulturos fondas pagelbsti palaikymą laisvos mokyklos Lietuvoje; lai TMD. nejuokais steigia visur skaityklas, lai rengia paskaitas mokslišskos įtalpos, lai leidžia mokslišskas knygas. Paliuosuokime tas lokales susaides ir susivienijimus nuo kulturinių pareigų ėjimo, sukoncentruokime išsimėčiusias jiegas vienan centran.

Vienu apšvietos darbu pasitenkyti negalima; šalimai turime koncentruoti politines jiegas, kurios dabar taip yra išsisklaidžiusios. Mes turime politinę organizaciją: **"Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara"**; prie jos politinių reikalų kunyjimui **"Politinį Iždą."** Šiton politinėn organizacijon sutraukime visus politinius lokalius kliubus, Piliečių Sąjungą, ir paveskime Sandarai visus politinio pobudžio darbus, galėsime išleisti stiprų organizacijos organą, dienraštį ir partijinės įtalpos literaturos paskleisti; užkariausime miniose dirvą, sukelsime žmonyse entuziazmą, parodysime, kad dar musų darbai toli gražu nenuveikti, kad Lietuva ir jos liaudis šaukiasi rankas ištiesusi musų pagalbos, idant jai padėtume išsiliuosuoti iš po politinės vergijos, nuo persekiojimų pažangiųjų žmonių. Pagelbėsime išsiliuosuoti iš Lietuvos Ministerijų, ir valdiškųjų įstaigų tinginius, šmugelninkus, lenkomaniją, rusifikaciją ir kitus nemalonumus, pagelbėsime padaryti Lietuvą tokia, kokia mes visuomet iliuzijų sapnuose sau išsisvajojom.

Nemenkiau turėtume susidomėti ir musų jaunimo reikalais. Daug buvo kalbėta įvairių organizacijų seimuose, TMD., Sandaros, Susivienijimo, Laikraštininkų suvažiavimuose, apie organizavimą jaunimo; sumanymai buvo, kad TMD. kuopos užsiimtų rengimu pasilinksminimo vakarų, surištų su pamokinančiomis paskaitomis, tai kurimu vakarinių kursų. Tas pats buvo ir Sandaros seimuose nutarta. Sulig mano supratimo, jaunimo organizacija turėtų buti suvis atskira nuo kulturinės organizacijos TMD., nuo savitarpinės pašalpos organizacijos SLA., nuo politinės organizacijos Sandaros. Palikime toms organizacijoms liuosas rankas veikti savo darbus, savo rybose, o jaunuomenės, sporto, kuno besimankštinimo, žaidimo organizacija, su skyriais po visas lietuvių kolionijas turėtų buti liuosa nuo visų kitų, tik mes privalome pridaboti jaunimą, kad ta organizacija nenukryptų nuo to kelio, kuriuom jaunuomenė vedama nueitų į svetimtautiškus laukus, kad ta jaunuomenė paliktų pažangiosios visuomenės dalimi su patriotiškais jausmais.

Tas pats ir pradinėje amatoriškoje dalėje; reikalinga organizacija, turėtų buti vedama pažangiųjų žmonių, patriotiškoj dvasioj.

Jei pasistengsime sukoncentruoti visas išsimėčiusias jiegas, atatinkamiems darbams, tad padarysime stambų žygį.

Butų malonu, kad musų kritikai nepasigailėtų išreikšti savas nuomones apie virš pareikštas mintis; gal pajudytumem musų sumurusi Amerikiečių lietuvių gyvenimą.

Nadas Rastenis.

VILIONĖS

Ir kam, o mėlyne gilioji,
Nerimstančią dvasią vylioji
Į tolimus oro kraštus?
Juk žmogus bedalis negali
Ten rasti Arkadijos šalį,
Nei jokius žadėtus turtus...

Ten, buvio mieguostoj tyloje,
Kur žvaigždės ir saulės lekioja,
Vargdieniui vis tiek bus jauku;
Ir kaip čia suskurdęs žmogelis
Taip daug dabar sau pasivėlįs...
Lekioti kometų taku...

Juk ten, viešpatystėj Jahovo,
Negalima vesti nei kovą,
Nei barti, klaidinti kitus;
Ten nėra nei laiko nei vietos...
Tik žvaigždės po orą pasėtos,
Ir saulės auksuoja skliautus.

Tiesa, pažiurėjus ištolo
Į akį vyliojančiai puola
Daugybė žvaigždučių skaisčių:
Vienok ir patsai Salamonas
Nebuvo laimingas valdonas
Du aukstančiu gavęs pačių...

Ant žemės daug kančių, daug skurdo,
Gyvenimą blaško ir ardo,—
Negalima snaust laimingai;
Bet kiek dausose yra labo,
Kai žvaigždės erdvėj nuolat kabo?
Čia žmonės nekabo... ilgai...

Nuobodu gyventi ant svieto—
Čia žmogus velki jungą kietą,
Ant veido blizguoja rasa:
Bet juk ir Jahovai pabosta
Sėdėti ant dangiško sosto,—
Tokia jau butybės tiesa...

Kitur yra puiku, malonu,
Nėra engėjų nei tyronų,
Bujoja brolybės era:
Bet ten viskas žmoniška, dora,
Gausa užganėdina norą,
Todėl, kad ten musų nėra...

Ir kam, o mėlyne gilioji,
Nerimstančią dvasią vylioji,
Į tolimus oro kraštus?
Juk žmogus bedalis negali
Ten rasti Arkadijos šalį,,
Nei jokius žadėtus turtus...

X-28-23.

OPERA

XXIX.
LA BOHEME.

Operą Bohemą, ketuvių aktų, pagal libretto Giocosa ir Illica — naudotas realistinis romanas "La Vie de Boheme" Murger'o, parašė Giacomo Puccini. (Apie komp. Puccini buvo rašyta skyriuje XVI, rašant apie operą "Madame Butterfly). "La Boheme" pirmu kartu buvo statyta Teatre Regio, Turin'e, Italijoj, vasario 1 d., 1896 m. Veikmei laikas pažymėtas — 1830 m., — vieta Paris'as.

AKTAS I. Pakreikis (pačios aukštosios namų lubos), kur vadinasi dirbtuvė — studija dailininko Marcelo. Poetas Radolfas, labai visų pakreikije sąlančių dalininkų (šaltu laiku veiksmės eisena), paveda sudeginimui savo dramą, kad šiek-tiek susišildyti. Jaunas filozofas Kolinė (Kolin'as) krečia juokus, kad joje esą abelnai mažai karščio. Muzikininkas Schaunard (Šonar'as), ekscentrikas (pilnas keistumų) atneša truputį provizijos, užkandžių. Ateina nanių šeimininkas ir reikalauna mokesties už gyvenamą vietą. Jie visi — bohemai, suranda budų jį išlydėt laukt ir, po to, visi, išskyrus Radolfą, eina kafeterijon "Momus." Radolfas lieka vienas ir pradeda rašyt poežijas.

Įeina gėlių pardavėja Mimi, kuri gyvena tuose pat namuose, prašyt ugnies, nes josios žvakutė užgėsusi. Čia tarp Radolfo ir Mimi pasireiškia maloni scena ir Radolfas su Mimi nutaria eit paskui savo draugus pas "Momus."

AKTAS II. Parise yra vieta, vadinama Latinų kvartalas, tai universitatės apygardoje. Ten ir toji kafeterija "Momus." Tą vakarą visi ten renkasi švęst prieškalėdinį vakarą, kaip ir kučias. Visi ten linksminasi: geria, valgo, dainuoja; linksma visa "bohema." Grizete Musette (Grisette — vadinasi Parise dirbtuvės darbininkė, kuri koketuoja, lengvo pasielgimo, gyvena nepagal iždo savojo uždarbio), buvusi meilužė dailininko Marcelo, dabar meilužė senio Alcindoro ir kuriam jie sudeda visas bilas už valgymus ir gėrimus ir pastarajam tenka viską apmokėt.

AKTAS III. Priemiestyje karčiama. Čia tėplioja sienas dailininkas Marcelis. Ateina Mimi ir prašo, kad jai Marcelį pavadintų. Mimi Marceliui godžiasi, kad Rodolfas žadą ją pamest. Marcelis prižada pasikalbėt su Rodolfu, kuris tuom tarpu ir esąs pas jį. Mimi slepiasi už medžio ir nugirsta draugų pasikalbėjimą. Rodolfas pasisako, kad jis norįs pasitraukti nuo Mimi dėlei šių dalykų: a) jis esąs užvydus, o Mimi su kiekvienu koketuojanti, b) kad dėl Mimi butų geriau turėt turtingą globėją, o jis, Rodolfas, gyvenąs pakreikyje ir jokių patogumų duot negalįs jai, Mimi sergančiai dargi džiova. Po to vėl darosi maloni scena "sudiev" Mimi ir Rodolfo iki pavasariui. Čia antra, scena karšta tarp Musettos ir Marcelo. Pastarieji atsisveikina nemandagiai, keiksmais.

AKTAS IV. Pakreikis kaip ir pirmame akte. Marcelis ir Rodolfas liudi netekę savųjų mylimųjų; jie patįs jas pametė. Pas juos kambaryje šalta ir nuobodu. Iš nuobodumo jie keturi: Rodolfas, Mercelis, Šonaras ir Kolinas pradeda šokt kadrilių. Įbėga Musetta su didele sensacija: Mimi visai serganti ir atėjusi "bohemon" numirt. Marcelis čia jau susitaiko su Musette. Kolinas labai jautriai atsisveikina su savo apsiaustu, kurį neša lombardan (pawnshop) užstatyti. Susirenka visi ir Mimi, labai jautriai atsisveikina su Rodolfu, su jai brangia ir malonia bohema ir miršta.

Mikas Petrauskas.

ANYKŠČIAI, Utenos apskr. Anykščių vardas žinomas visoj Lietuvoj, bet kuo-gi jis žymus? juk miestelis kaip ir visi kiti?

Anykščių vardą iškėlė mums visiems žinomas dainius A. Baranauskas, savo "Anykščių Šileliu." Teisingai sako dainius, kad "Kalnai kalnuoti, pakalnės nuplikę," daugiau gražumo dabartiniame Anykščių Šilelyje vargiai kas berastų.

Iš Anykščių apylinkių, tai žymesnė dar vieta ties Puntuko akmeniu, nes čia kasmet atvyksta net iš toli keleiviai apsidairytų akmenio ir jo velnio pirštų. Ištikrųjų akmuo didelis, beveik sulyg nedideliu namuku.

Pats Anykščių miestelis labai apgriautas, išdegintas, nors dabar gana sparčiai atsistato, bet dar daug reikia, kad įeitų į prieškarinį didumą ir gražumą.

Anykščiuose, ant Šventosios, yra didelis malunas ir tertakas, taipgi tas pats malunas aprupina visą miestelį elektros šviesa.

J. N.

Valst. Liaudininkų Atstovo A. Tornau Kalbą.

(pasakyta 9. X. 23 m.)

TORNAU (v. l.). Kuomet ukininkų sąjunga pasiulė, ir ekonominės komisijos dauguma tam pritarė, kad savivaldybėms duoti 5 ir 10 nuoš., tai čia galima buvo manyt, kad ir ukininkų sąjunga ir ekonominė komisija išeina iš grynai finansinių išskaitliavimų. Dėja, jeigu į šį klausimą giliau įsižiurėti, jeigu paimti domėn, kad savivaldybių išlaikymas kainuoja daug mažiau nuoš., negu valdžios aparato išlaikymas, jeigu bendrai šį klausimą kiek giliau pastudijavus, tenka pastebėti, kad šičionai ne finansinis išrokavimas, bet noras panaikinti savivaldybes. Ir ištikrųjų, jeigu mes pažiurėsime į savivaldybių finansinį gyvenimą laike 5 metų, tai reikia pasakyti, kad jų gyvenimas kaip tik negalėjo išsiplėsti, negalėjo laukiamų vaisių duoti tik todėl, kad savivaldybių finansai buvo suvaržyti. Jeigu šiandien savivaldybės iš 20 nuoš. negali išsilaikyti, tai dar sumažinus jų finansus, dar sumažinamos galimybės atlikti savo užduotis. Beabejo, savivaldybės negalės atlikti net to, ką iki šiolei atlikdavo, tai išeina — savivaldybės eis prie likvidacijos. Kodėl ta likvidacija reikalinga? Ar reikalinga likvidacija todėl, kad savivaldybės perdaug kainuoja? Ar veikia čia vien finansiniai motyvai? Jus žinote, kad apskričių savivaldybių išlaikymas, einant statistika, kainuoja apie 15 nuoš., jų biudžeto valsčiaus savivaldybių kiek daugiau, bet vis tik ne tiek daug, kiek valdžios aparatas. Jeigu valstybės biudžetas siekia 200,000,000, o šešiasdešimts mil. išleidžiama vien valdininkų išlaikymui, tai tas nuošimtis bus dvigubai didesnis, negu apskrities savivaldybių išlaikymas. Jeigu mes panaikinsime savivaldybes, tai savivaldybių vieton reikės pastatyti valdininkus činovninkus, tai jie kainuos ne 15 nuoš., bet kainuos daug daugiau. Tai šičia mes matome, kad dešifravus tą ukininkų sąjungos pasiulymą ir ekonominės komisijos daugumos palaikytą pasiulymą duoti savivaldybėms 5 ir 10 nuoš., aiškiai matomas noras savivaldybes ar šiokiu ar tokiu budu sugriauti. Neprisieina kartoti visus motyvus, kurie buvo musų spaudoje, suvažiavime ir šičia iš tribunos pasakyti, kad apgynus savivaldybes, kad išrodžius, jog savivaldybės laike 5 metų yra ganėtinai parodę, kad turi pilną teisę buti gerbiamos ir pirmiausią tur teisės reikalauti, kad tie darbai, kurie savivaldybių atliekami, butų ir toliau joms pavedami. Bet vienok, nors šitie motyvai yra visiems žinomi ir nėra reikalo juos kartoti, bet vienok tas pavojingas griovimo eksperimentas vienos iš pamatinių demokratybės įstaigų yra daromas, visgi šis paliulymas yra palaikomas ir matomai bus priimtas.

Valstiečių liaudininkų frakcijos vardu turiu pabrėžti, kad mes negalime šitame atvejuje su Seimo dauguma eiti bendru keliu, šiame darbe musų keliai turi skirtis.

Šitas pavojingas musų valstybei eksperimentas mums yra Rubikonas. Šį dalyką pabrėždamas ir konstatuodamas krikščionių demokratų, ukininkų sąjungos ir darbo federacijos norą savivaldybes griauti, aš pareiškiu, kad valstiečiai liaudininkai prieš savivaldybių finansų sumažinimą protestuoja ir šį pasiulymą nepalaikys. ("L. ž.")

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Prenumerata turi buti apmokama
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

KLAIPĖDA.

Ilgai lietuviai negalėjo prisišaukti, kad butų kokiu nors budu išrištas Klaipėdos klausimas. Gal buti ir iki šiol Klaipėda butų buvus pakabinta kaip ant siulo, jei pereitą žiemą patys klaipėdiečiai nebutų sukilę ir nebutų privertę antantą pripažinti Klaipėdą Lietuvai.

Kad pirmiau, kol Klaipėda nebuvo Lietuvos, buvo visoki vilkinimai, kad tik toliaus nutęsti Klaipėdos klausimo išsprendimą, dabar, kada jau Klaipėda Lietuvos ir kada į ją nori įkišti savo leteną lenkas, apsireiškia noras kaip galint greičiau apsidirbti su Klaipėda. Tas karštligiškas spartumas su Klaipėdos klausimu kaikam išrodo didei nužiurėtinas. "Trimitas," Lietuvos šaulių organas, 160 No. šiaip rašo:

NAUJOS PINKLĖS.

Antantos valstybių Ambasadorių Taryba, dar nesulaukusi musų vyriausybės atsakymo raštu kas dėl ultimatyvėje formoje pasiulyto Klaipėdos statuto, jau perdavė visą bylą Tautų Sąjungos sekretorijatui ir tuo pačiu pateikė spręsti Lietuvos nepriklausomybės klausimą Tautų Sąjungos Tarybai.

Kodėl antantos valstybės taip skuba? Ketverius metus tęsė Klaipėdos klausimo rišimą, nenorėdami atiduoti teisėtiems šio krašto šeimininkams lietuviams to, kas jiems priklausė, kankino kraštą, kol privedė prie gyventojų sukilimo. Dabar, kada Klaipėdos kraštas laisvai atsiduso, atgijo, Ambasadorių Taryba skuba, lyg tam Lietuvos kraštui gręstų pavojus.

Skuba todėl, kad to reikalauja žiauruys musų priešai, lenkai ir prancuzai. Jiems reikia greičiausiai praryti Lietuvą, sunaikinti jos nepriklausomybę. Juk nei jiems nei mums negali kilti abejonės, koks bus Tautų Sąjungos Tarybos sprendimas. Savo gyvavime Tautų Sąjunga juk aiškiai jau parodė, kad apginti silpnesnį nuo pasikėsinimo galingųjų ji nei sugeba, nei turi noro. Bet kai reikia paglemžti silpną su pagalba galingųjų, palaiminti jų apetitus, Tautų Sąjunga tą sugeba ir visuomet sugebės.

Vėl gi, kas turės spręsti Tautų Sąjungos Taryboje musų ginčą su Antantos valstybėmis dėliai neteisėto jų reikalavimo? Ogi tie patys Antantos valstybių atstovai: prancuzai, anglai, belgai, italai, japonai... Tie patys žmonės, kurių galvose ir išdygo sumanymas, kaip Lietuvą drauge su Klaipėda, po priedanga Klaipėdos statuto, atiduoti lenkams. Prie tokių sąlygų, kodėl Antantos valstybėms nebuti įsitikinusioms, kad Tautų Sąjungos Tarybos sprendimas bus ne musų, bet jų naudai? Tik veltui tikisi, kad mes tam sprendimui pasiduosim. Ne tam ketverius metus kovojom, ne tam musų karžygiai liejo savo kraują, kad mes lengva širdimi išsižadėtume laisvais buti. Nėra ir negali buti Lietuvoje valdžios, kuri drįstų, kuri panorėtų priimti tokį, laidojantį Lietuvos nepriklausomybę, statutą, kad jis butų nors ir tris kart Tautų Sąjungos Tarybos patvirtintas. Mokėjom, silpnesni dar budami, atsilaikyti bolševikams, bermontininkams, lenkams, mokėsim ir toliau išsilaikyti ir apsiginti nuo pasikėsinimų prieš musų nepriklausomybę.

Šauly, buk pasirengęs dar sykį stoti tavo Tėvynės nepriklausomybės ginti: žiurėk, kad priešas neužkluptų tavęs nepasiruošusio. Žinok, kad tau vėl teks kovoti tik su tavo amžinu priešu — lenku, nes Antantos valstybės nepasiųs jam į pagalbą nei vieno kareivio...

Jau metas butų pasiprotėti, kad nieko gero mes nesulauksime iš Antantos pusės, kad prancuzai tokie patys musų priešai, kaip ir lenkai. O iš priešo argi galima laukti net teisybės? Tutime suprasti, kad mes nesuspėsime apsiginti nuo vienų pinklių, kaip mums jau bus gaminamos antros. Ir tasai tęsis tol, kol lenkai gaus tinkamai per snukį.

Gana jau bus laikytis iliuzijų, reikia pažvelgti į padėtį realiau ir atsisakyti nuo kelių, kurie mus prie gero nėra ir nebus privedę. Ne prancuzų palankumu turime rupinties, bet pasijieškoti sau draugų, kurie turi bendrus su mumis priešus, bendras graso pavojus ir bendri riša reikalai. O tuomet mes bendromis jiegomis sugebėsim lenkams pagaminti tokį smugį, kad amžinai atsižadės statyti mums pinkles...

Musų tauta turi gyvuoti ne priešų — prancuzų ir lenkų — malone, bet savo jiegomis. Neužmirškite to.

Ne visi taip juodai į šį antantos skubumą žiuri. Maskolija mobilizuojasi, gali buti karė su Lenkija. Tokiam atvejuje nė Lenkija, nė Prancuzija nenorėtų turėti Lietuvą priešais lenkus. Gi Lietuva tikrai butų priešais lenkus, jei lenkai laikys užgrobę ir Vilnių, ir kišis į Klaipėdą, ir norės Nemuno. Taigi, kad patraukus prie savęs lietuvius, gal buti pasiulyta lietuviams ir Vilnius ir Klaipėda. Bet ir čia gali buti užtaisytos "naujos pinklės" — gal už tas "malones" buti pareikalauta kokia nors "unija" su lenkais — atvira ar gudriai užslėpta unija, kuri gali Lietuvą įpainioti į lenkėlių neišbredamus tinklus.

Neabejojame, kad ir viename, ir kitame atsitikime Lietuva mokės išsisaugoti kiekvienam aiškių pinklių. Labai malonu girdėti, kad šauliai rengiasi neprileisti prie klaidos — klausymo pažadų, kurie žadėjimo laiku buvo aišku, kad yra tik viliugystė. Vilnius bereikalo buvo atiduotas lenkams. Kas nors už tai kaltas. Jei sostinė buvo apleista be mušio, tas nedaro šaliai garbės. Istorija ant keno nors galvos sudės negarbės dilgėlių vainiką už Vilniaus apleidimą. Malonu girdėti kad bent šauliai pamatė, jog "musų tauta turi gyvuoti ne priešų — prancuzų ir lenkų — malone, bet savo jiegomis."

KLERIKALŲ ŠMEIŽTAI.

Kauno "Darbininkas" rugsėjo 23 dienos paskelbė straipsnį "Valykime Lietuvą nuo žmogžudžių," kuriame daro kriminalį kaltinimą buvusiam vidaus reikalų ministeriui R. Skipičiui. Prikaišiojimas yra toks, kad ministeriaujant d-rui K. Griniui ir R. Skipičiui, pripludę į Lietuvą iš Kaukazo, Dono, Maskvos, Peterburgo visokių valkatų ir plėšikų, ir nors tų dauguma pirmu kartu buvo pasirodę Lietuvoje, bet jie gavę pasus, nes taip norėjęs tų laikų vidaus reikalų ministeris. Dabar esą kuone visos piktadarystės, spekuliacijos ir bolševizmo apsireiškimai tai esą ateivių darbai. Ir dabar apie 40 nuoš. žydų Lietuvoje neesą Lietuvos piliečiai.

Atsakydamas į tai gerb. R. Skipitis "Lietuvos Žinių" spalio 10 dienos paaiškina, kad kuomet Latvijoje 1920 m. svetimšalių buvo 138,160,, t. y. virš 8 nuoš. visų gyventojų (ir dabar jų nebusią mažiau), Lietuvoje ateivių niekad nebuvę daugiau 10,000, t. y. mažiau ½ nuoš. visų Lietuvos gyventojų.

Ką su žydais, tai tikros statistikos nėsą, kiek jų nepiliečių Lietuvoje gyvena. Sprendžiant iš žydų sąrašų prieš rinkimus į Seimą, jų Lietuvoje yra ne daugiau 8 nuoš., kad prieš karą buvo skaitoma 12 nuoš. ir daugiau.

Kiek kuriais metais yra atvykę Lietuvon svetimtaučių, parodo Milicijos Žinių Nr. 3: 1920 m. jų atvyko 769; 1921 m. — 952, 1922 m. nuo sausio iki lapkričio (t. y. per 10 mėnesių) jų atvyko 969. R. Skipitis buvo ministeriu pusę 1920 ir 1921 metus, gi 1922 m. buvo Oleka — taigi ateivių buvo įleista daugiau prie Olekos, kurį Darbo Federacijos organas stengiasi išgirsti, buk tai jis pradėjęs valyti Lietuvą nuo svetimšalių.

Gerb. R. Skipitis (Santarietis) savo taip baigia:

"Kas dėl to, kad visokie valkatos, plėšikai iš Kaukazo, Dono, Maskvos, Peterburgo, nekliudomi pludo Lietuvon, ir kad pirmą kartą atvykusieji Lietuvon švetimšaliai gaudavę vidaus pasus, nes tokia buvusi Skipičio (vidaus, reikalų ministerio) valia —tai jau čia kriminalis kaltinimas ir už tai priverstas esu Tamstą, Ponas Redaktoriau, pašaukti teismo atsakomybėn einant Baudž. Stat. 532 str., 3 p."

Taigi kauniškio "Darbininko" redaktorius patenka į teismą — už šmeižtą. Negražus įklimpimas klerikalui, kurs dangstosi katalikybe.

Da čia reikia dadurti, kad, kaip gerb. Skipitis paaiškina, svetimšalių įleidimas į Lietuvą priklausė nuo užsienių reikalų ministerio, kuriuo tada buvo "garsusis" klerikalų šulas kun. Purickis. "Darbininko" redaktorius turėjo tą žinoti, kaip jis turėjo žinoti, kad prie Olekos daugiau buvo įleista svetimšalių, nė kaip prie ne jų žmogaus Skipičio — vienok drąsiai skelbia šmeižtą. Tas parodo, kad klerikalų sulai nėra katalikai, jei jie nebijo grieko — melagystės ir svetimos garbės plėšimo.

BOSTONO "DARBININKAS" NEATSILIEKA.

Kitas "Darbininkas," kitas klerikalų organas, mus So. Bostono kaimynas, nenori atsilikti nuo kauniškio "Darbininko" — šis spalio 27 dienos numeryje "Mysterijos Išaiškinime" nepamatuotai užatakuoja gerb. V. K. Račkauską ir Baltic States Banką. Gerb. V. K. Račkauskas jau seniai parašė "Lietuvos žiniose," jog Lietuvos valdžia neprisiuntė gana pinigų Baltic States Bankui, kad jis galėtų išmokėti palukius už bonus. Kad ta žinia yra teisinga, mes, amerikiečiai, gerai žinome, nes mus kuponų išmokėjimas buvo sulaikytas. Vienok Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministeris užginčino tą žinią, sakydamas, kad da, pagal jo sąskaitą, banke turėtų buti pinigų. "Lietuvos Žinių" spalio 13 d. tilpęs raštas "Krikščionių Demokratų politikos krachas Amerikoje" (kurį čion perspaudiname) talpina Baltic States Banko raštus, kuriais šaukiasi pinigų, grumodamas sulaikyti nuošimčių išmokėjimą ir buvusio atstovo p. Čarneckio laiškus. Ten aiškiai pasirodo, kad banke valstybės pinigų nėra, p. Čarneckio laiškas parodo, kad jau bonų niekas negali parduoti ir kad p. Č. agituoja už "katalikišką" (?!) banką. Vienok klerikalinis ministeris išdrįsta sakyti, kad pinigų yra ir kaltinti banko nepasisekimą parduoti bonus, kada jau kiekvienam žinia, jog bonų pardavimą klerikalai nusmaugė. Ir viršum to viso "Darbininkas" (bostoniškis) užsigula ant Račkausko už paskelbimą pinigų stokos. Apie banką šį sykį gudriai užtylima. Dėlko prieš Račkauską? Dėlto, kad Račkauskui suteikta vieta prekybos atašės Londone. Dėlko Račkauskui, o ne kokiam klerikalų gizui?— štai kur "Darbininko" piktumas, štai iš ko jo "katalikiški" sarkazmai.

Kodėl, po galų, jie nedúoda kun. Kemėšiui kokios valdybinės vietos — tokios, kur maža darbo ir daug algos?

PRIE SAVŲ REIKALŲ.

Tuo po Naujų Metų, sausio 14 d., Sandaros dešimties metų jubilėjus. Nesubrendusius žmones reikia traukti prie viešo darbo visokiais prasimanytais ir garsiai skambančiais obalsiais, visokiomis vilionėmis. Mąstantis, protaujantis žmogus jokių vilionių nereikalauja. Jis tik pasitaria su savo draugais, sudaro planą ir tuo jį įvykdina. Mus dabar yra planas — kad kiekvienas sandarietis iki Naujų Metų užsimokėtų išanksto visą metinę mokestį, vietoje mokėti mėnesinės po 25c. Tik pagalvokite, kas iš to išeis: atmetus apsileidėlius (tokių visur yra), jei bent 2000 sandariečių iki Naujų Metų sumokės po $3, turėsime $6,000.00. Netik skolos dings, bet bus pinigų pagerinti laikraštį. Kuopos, šaukite susirinkimus ir susirinkimuose butinai surinkite **pilną metinę mokestį.** Menkas tas sandarietis, kuris jubilėjaus metu nė tiek savęs neparodys, kad metinę mokestį antsyk užmokėti. Kitas dešimtmetinis jubilėjus bus juk tik už kitų 10 metų! Prirašykit da ir po vieną draugą, tad ir dienraštį turėsite.

PINIGŲ SIUNTIMAS Į LIETUVĄ.

Dabar, kada visuose paštuose yra priimami "money orderiai" į Lietuvą, niekam nėra atsisakymo, kad jis negali saugiai nusiųsti pinigų į Lietuvą. Paštas išmoka po 10 litų už dolerį. Nesiųskite pinigų paprastuose laiškuose, nes tokį laišką gali prasiplėšti kas nors netik Lietuvoje, bet ir užrubežėje — juk laiškai eina per svetimas šalis. Nesiųskite pinigų nė apdraustuose laiškuose, nes ir tuos gali kas išvogti. Lietuvos valdžia atplėšia registruotus laiškus ir jei randa pinigus, juos išima ir nusiunčia pinigų perlaidomis, kad vietos pašte, ar kelyje iš Kauno, kas nepavogtų. Rusijos paštas bauzdavo už siuntimą pinigų laiške. Lietuvos paštas, rodos, nebaudžia, tik stengiasi apsaugoti neišmintingai siunčiamus pinigus. Bet jus, amerikiečiai, nesiųskite pinigų neišmintingai — laiške — tik pavartokite arba pašto perlaidas arba bankus.

KIEKVIENAS SUSIPRATĘS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

Neturint ką Veikti

Gudų parapijoje, kur leista prided. pamaldos atlikti gudų kalbą ir kur pamokslai gudiškai sakoma, neskaitlingi lenkai ir lenkberniai visa daro, kad gudų kalbą vėl išvyti iš bažnyčios. Mėgiamiausias tų lenkomanų įrankis — kelti triukšmą per pamaldas. Visa laimė esanti ta, kad lenkų ir sulenkėjusių tose parapijose yra permaža, ir todėl jie gerokai prisivengia visos parapijiečių masės, nes vienoj kitoj vietoj jau buvę ruošiami tiems triukšmadariams šonai išmėginti.

Kun. Fabijonas Kemėšis pasidžiaugia, kad katalikai Amerikoje nesimeta prie nepriklausomųjų parapijų. Kokios nors tikybos irgi nesekta. Apleido savo kunigą ir užbaigta. Lietuvoje katalikai labai kovoja su bedieviais. Tikyba panaudojama politikai ir dėlto nemažai nukenčia, ir vis daugiau atsiranda katalikiškų bolševikų, peštukų ir netolerantų. Amerikoje katalikų energija vis daugiau krypsta į katalikiško biznio srytį, į neperstojančias kolektas visiems šventiems. Dvasinė doros pusė yra vis labyn apleidžiama, ir mus neša katalikiško biznio banga. Apie tautinius idealus Amerikos lietuvių jaunimas nei negirdėjo, ir dabar daugelio vadų idealai Amerikoje ir Lietuvoje yra skubiai pralobti, kaip kun. Vailokaitis.

Mes paprastai pasiskundžiame tiktai patys sau — savo laikraščiuose rašome apie lenkų žiaurumus visur. Žydai visai antraip daro; jei žydas susibarė su sodiečiu, tai jau Amerikos visi angliški laikraščiai rašo, kad ten ir ten buvo "baisus pogromas." Lenkai irgi moka savo politiką gudriau vesti, negu lietuviai. Taip "Kuryer Narodowy" num. 720, iš gegužės 3 d., 1923, pirmoje vietoje patalpino "The Wilno Affair" angliškoje kalboje, ir kitus pasigyrimus, kaip puikiai lenkai gyvena, kaip jie turtingi.

"Dirva" įvedė skyrių lietuviškiems amerikiečiams. Gal ir gerai, jei tie amerikonukai tik skaito. Bet kaip butų gerai, kad bent keli lietuviški laikraščiai talpintų pirmoje vietoje gerus politinius straipsnius angliškai rašytus prieš lenkų barbarizmą Lietuvoje ir Vilnijoje. Tokius straipsnius butų galima paduoti daugeliui amerikonų skaityti, ir jų simpatiją laimėti. Toki straipsniai nors iš dalies atstovėtų pageidaujamą mėnesinį žurnalą anglų kalboje, kada Amerikos presa netalpina jokių žinių-raštų apie lenkų "darbus." Redaktoriai pagalvokite.

Kas nežino pasakos apie Amžiną Žydą, kuri tai pasaka dabar spaudinama "Dirvoje." Pasaka tai pasaka, o gyvenimas ir praktika žydų bus tolei, kol žydai bus žydais, ir nežydai nenustos ant žydų skundęsi ir visados jiems prieš kraustymąsi į Palestiną — šventą žemę. Bet ir Palestina tikrėnybėje nėra žydų šalimi, nes žydai Palestinos gyventojus išnovijo ir jų šalyje įsigyveno tulam laikui. Priegtam ir patys žydai Palestinos nenori, nes ką jie ten veiks, kur nėra gojų. Arabai yra gudresni už žydus ir žydeliai tarpe arabų nepadarys jokio gešefto. Šiuomi tarpu reikia pripažinti Palestina — Ameriką ir Lietuvą, kurias žydai valdo. Amerikoje visi didieji dienraščiai ir daugelis mažesnių laikraščių yra leidžiami žydų. Žydai per laikraščius kontroliuoja viešąją opiniją savo naudai, ir niekur nepamatysi blogo darbo padaryto žydo, ir kur jau negalima išsisukti, tai ten bus Morris Katzebnerg — rusas, bet ne žydas. Lietuvoje žydai turi net savo valdžią, net ministerį, kam Lietuvos piliečiai turi sumokėti apie 90,000 litų, žydiškos valdžios užlaikymui, kas vadinama "demokratiškai."

The New York Evening World iš 9 spalio aprašo žydų vargus Poznanijoje, kur dvarponiai netekę žemių metėsi į pirklybą ir visokią smulkią pramonę, ir žydus išmušė iš vietų, kuriose jie gyveno ilgus šimtmečius gerovėje, ir dabar iš Poznaniaus mieste iš 6000 žydų, beliko vos 2000 vargti. Kiti turėjo emigruoti. Vos 5 rabinai visoje Poznanijoje telikę.

Amerikos valdžia irgi turi atkreiptą akį į žydus, ir turi ant rėdo sumažinimą ateivių iš Rusijos, iš kur dabar visą kvotą užima vieni žydai ir plusta vien į didmiesčius. Gal kas žinote, kur galėtų Lietuvos žydai eiti?

Tai jau pasibaigė kun. Fabijono Kemėšio vasarinis maršrutas "Darbininko" naudai. Viso su šėrais surinko $3,483. Kiek išlaidų padaryta — nepaduota, nes labai sumažėtų suma. Jei paduotoji suma butų netikra, tai kas galite, paduokite tikrąją sumą.

Ignotus — yra lotyniškas žodis, reiškias ignorantą — paiką. "Darbininko" 113 num, redakcija nepajiegdama pažiurėti atgal, meta netakto kaltę ant Lietuvos Prometėjų dėlei apleidimo atgaivinti tautiškai sulenkėjusią bajoriją — dvarponius. Redakcija mat nežino kun. Dambrausko atsišaukimo "Do mlodej genaracyi Litewskej," kas likosi balsu pustynėje. Apart bajorų lenkystės apaštalais juk buvo veik visi kunigai, kurie žiurėjo į atgimstančią lietuvystę kaipo į pagonystę ir po smertelnu grieku gynė sodiečiams skaitymą "Auszros," "Varpo" ir "Ukininko." O jeigu pažiurėsime dar toliaus atgal, tai pamatysime, kad Kauno sufraganas Antanas Baranauskas, lygiai lenkystę gynė savo raštu "Czy Kościol katolicki wynarodawial Litwinow"? tilpusiu "Przegląd Katolicki" No. 38, 1883, opozicijoj prieš Dr. Basanavič — rašymus "Novoe Vremia"; ir žvelgiant dar toliau atgal, į žemaitijos širdį, Varnių seminariją, 1858 metuose, kur kun. Antanas Gabšys, profesorius, aiškindavo klerikams puikumą lenkiškos kalbos, ir niekinc lietuvišką kalbą, kuri yra tiktai piemenims ir tamsiems kaimiečiams kalbėti. Ant galo patariu "Darbininko" ignotui redaktoriui bent perskaityti kun. Prapuolėnio knygą "Lenkų apaštalavimas Lietuvoje" ir dadėsiu, su vyskupų ir kunigų pilna pagelba.,

Ant galo ignotas redaktorius daug spėlioja apie "Lietuvių apsirikimus" diplomatijoje ir praradimą Vilniaus. Tikrai yra apsirikta su lindimu į diplomatiją kunigų: Bartiuškos, Vilimo, Purickio, Krupavičiaus ir jų tarno Gabrio, apart visos katalikiškos mašinerijos. Ignotas redaktorius lygiai kalba apie lenkus, kaipo kaltininkus, kada viskas yra užveista ir išperėta francų po Pilsudskio ir Žuliko vardais. Lietuvai diplomatija nieko neduos, o vien tiktai pasitikėjimas savo jiegoms ir pasišventimas — bet Lietuvos katalikiškoji valdžia jau nuginkluoja Lietuvos Šaulių organizaciją, kuri visą laiką gynė Lietuvos kraštą išilgai Lenkijos ir atvadavo Klaipėdą...

Kazys ir Dėdė

—Gutmorning, Kazy!...

—Labas rytas, Dėde. Tai kur taip anksti skubiniesi?

—Nagi, vaike, pradėjau dirbti labai svarbų tautos darbą, tai skubinuosi, kad tas darbas greitai butų pabaigtas.

—Na tai kokis tas tavo "tautiškas" darbas, Dėde?

—Nagi, vaike, einu per auzes aukas rinkdamas. Manau, kad ir tu, vaike, man išmesi dešimtinę.

—Nemanyk, Dėde, kad visi aukų rinkimai buna tautiški darbai. Pavyzdžiui: kiek jus surinkote aukų į Tautos Fondą; kiek aukų surinko kunigas Laukaitis, visos tos aukos buvo renkamos tautiniu obalsiu prisidengus, na o kiek tų aukų davėte tautos reikalams? Visos tos jusų aukos pasiliko jusų kišenėse, jusų žlungančios politikos palaikymui!

—Kas, vaike, buvo, tai buvo, turime pasakyti, tegul buna Dievui ant garbės. Bet šį sykį tos aukos, kurias aš renku, tai šiur kad bus sunaudotos geriems tikslams. Čia, vaike, bus ir Lietuvai nauda ir sykiu Dievui garbė!

—Taigi matai, Dėde. Pereitas aukas, kurių surinkote kelis šimtus tukstančių dolerių, atidavei Dievui ant garbės, gi dabar dar tik pradedi rinkti, jau ir tas skiri tam pačiam tikslui. Tad ir aišku, kad tas aukas renki ne valstybei, bet tiesiai klerikalų partijos reikalams.

—Visai ne, Kazy. Aš renku vien tik valstybiniams reikalams.

—Tai pasakyk, Dėde, kokiam tikslui?

—Nagi, vaike, tautos paminklo pastatymui!

—Tai kokį tą "paminklą" rengiesi statyti, Dėde

—Aš nesuprantu, vaike, ar tu mane fulini, ar ką! Juk tu skaitai gazietas ir matei parašytą, kad Kaune manoma pastatyti Lietuvos laisvės paminklą, tai didelę ir gražią bažnyčią! Tai matai, vaike, kokiems svarbiems reikalams aš kolektuoju pinigus.

—Taip, Dėde, aš nė kiek neabejoju, kad tas gali buti svarbu tau ir kitiems tokios rušies žmonėms, kaip tu, bet toli gražu, tas nėra svarbu plačiau protaujantiems lietuviams. Tai yra iki žemiausio laipsnio pažeminimas musų tautos, pasaulio tautų akyse, nes mes pasirodytume, kad esame atsilikę nuo pasaulio civilizacijos.

—Kaip tu, vaike, esi bedievis, tai taip ir šneki, o man atrodo, kad tai tinkamiausias dalykas!

—Bet, gerai, Dėde. Pažvelgkime į pasaulio tautas, kad ir į tas tautas, kur yra pilna laisvė ir tikėjimas yra liuosas — nepersekiojamas; ir pažvelgkime į jų laisvės stovylas, ar atrasime, kad kur butų laisvės stovyla bažnyčios rumai? Aišku, kad ne! Tai kodėl mes, lietuviai, pasirodome tokie fanatikai? Kodėl mes negalime pasistatyti sau tokią laisvės stovylą, kuri butų miela kiekvienam šalies piliečiui, kuris su jautria širdžia galėtų ją atlankyti?

—Taigi matai, vaike, tas kaip tik ir yra daroma. Kada pastatysime gražią bažnyčią, tai ir bus visiems proga į ją sueįjus pasimelsti ir padėkavoti Dievui už suteiktą mums laisvę.

—Jeigu jus, Dėde, nebutumėte tokie fanatikai, tai jus į šį taip svarbų dalyką plačiai žiurėtumėt ir matytumėt visai ką kitą. Visupirmu, jus privalote žinoti tą, kad dabartinė Lietuvos valstybė susideda iš įvairių tikėjimų gyventojų: katalikų, liuteronų, protestonų, laisvamanių arba bedievių, kaip jus juos vadinate, žydų ir kitų. Tad atsižvelgiant į tą visą, mes ir turime pastatyti tokį laisvės paminklą, kuris butų pritaikintas visiems. Juk bažnyčia Lietuvoje yra galybės, pakankamai.

—Bet ši bažnyčia, vaike, bus visai skirtinga nuo kitų. Štai pereitą kartą mudu kalbėjome apie tai, kad musų gazietos rašė, jog Lietuvai karalius yra reikalingas. Na ir jei tokį karalių išrinktų, tai ar nebutų gražu, kad tokioje bažnyčioje jį apkarunavotų?

—Tik ką aš tau sakiau, Dėde, kad Lietuvoje bažnyčių yra galybės, kur jus visi galite apsikarunavoti ir nusikarunavoti.

—Na, ale ką čia, vaike, mums ginčytis, duok šią dešimtinę, padaryk pradžią ir viskas bus crait.

—Geriau aš tau patarčiau, Dėde, kad eik namo; nusiavęs kurpes, atsisėdęs pas pečių pasilsėk ir paskiaus gerai išsimiegok, tai tau bus sveikiau ir geriau, negu kad bereikalingai klupinioti.

—Tai tu, vaike, sakai, kad jokios palzos negali buti iš mano darbo?

—Žinoma, kad nebus.

—Aš manau, vaike, kad tu turi klaidą taip sakydamas. Juk reikia nepamiršt, kad Amerikiečiai lietuviai visados daug yra aukoję, tai ir šį sykį neatsisakys.

—Taip, Dėde, amerikiečiai daug yra aukoję ir dar aukos, jei tik matys, kad tos aukos yra reikalingos prakilniems tikslams. Tad ir šį sykį, jei Lietuvos valdžia pareikštų, kad bus statomas Lietuvos Laisvės paminklas koki Universiteto Rumai, arba kokia kita panaši įstaiga, iš kurios lygiai visiems Lietuvos piliečiams spindėtų šviesos spindulys, tai, beabejo, kiekvienas Amerikietis netik po dešimtinę, bet kaikuris net ir šimtinę duotų tam reikalui. Bet dabar bažnyčios statymui, kurių jau ir taip yra perdaug Lietuvoje, tai aš abejoju, kad bent kuris aukotų.

—Tu, vaike, taip sakydamas mane išgązdinai. Mat man buvo pasakyta, kad jei aš daugiausia aukų surinksiu, tai toje bažnyčioje gausių džiabą už zakrastijoną iki smerčio. O dabar jei taip bus, kaip tu sakai, tai aš jau negaliu nieko tikėtis. Tai gudbai, vaike, eisiu paklaust klebono, ar tikrai taip bus, kaip tu sakai.

SKAITYTOJŲ BALSAI.

LIETUVOJE ATPLĖŠIAMI AMERIKIEČIŲ LAIŠKAI.

Jonas Steponaitis, iš So. Bostono, siuntė kelis laiškus savo tėvam į Lietuvą. Kaikuriuos laiškus Steponaičio tėvai gavo, kaikurie žuvo. Gi paskutinį laišką siųsdamas apdraudė, ir įdėjo popierinį $10.00 tėvams. kaipo dovonų. Šiomis dienomis gauna nuo tėvų laišką, kuriame praneša, kad gavę laišką ir buvo atplėštas ir dešimtinė išimta, bet paskui pašto patarnautojas atidavė ir dešimtinę, pridurdamas, kad pinigus reikia siųsti per Bankus ar kitokiu budu. Žinoma, kad tai nėra sąmoninga dėti palaidus pinigus į laiškus ir siųsti Lietuvon, bet tuomi aiškiai pasirodo, kad Lietuvos paštų darbininkai atplėšinėja Amerikiečių laiškus ir žvejoja dolerius. Juk ir Steponaičio laiškus atplėšinėjo ir juos sužudė, tik kaipo apdrausto bijojo pražudyti, nes gali atsitikti kaip tam vilkui, kuomet jis įkišo uodegą į eketį, kad pasigavus žuvų, gi tuo tarpu uodega prišalo ir turėjo ją ten palikti...

Jei kurie manytumėte, kad tai yra šmeižimas ir ne tiesa, tai galiu įtikinti, nes faktus turiu ir parodysiu, kokioj paštoj tai atsitiko. Šuipšt.

IR MANO ŽODIS DĖL LAIŠKŲ PLĖŠIMO.

Kad Lietuvos Pašto darbininkai plėšia amerikiečių laiškus, tai jau yra faktas. Bet tą daro ir kitose Europos šalyse, per kurias keliauna amerikiečių laiškai. Tečiaus Lietuvos Paštas daro didžiausių pastangų tam sulaikyti. Štai po ranka guli Lietuvos Pašto viršininko prašymas, kad amerikiečiai nesiuntinėtų laiškuose pinigų, nes, sako, "beveik kiekviename registruotame laiške yra siunčiama suma pinigų." Kad apsaugojus amerikiečių pinigus pasiekusius Lietuvą, Kaune ir atplėšia registruotus laiškus, iš kur jau rasti laiške pinigai yra perduodami sykiu su laišku perlaidos keliu. (Tuo budų ir mano registruoti laiškai buvo atplėšiami ir rasti pinigai atiduoti adresatui.) Tam darbui atlikti yra paštoje pastatytas spelialiai žmogus. "Amerikiečiai yra prašomi nesiųst laiškuose pinigų"—taip tas laiškas užsibaigia. Tiesa, amerikiečiai ir įpratino atplėšinėt laiškus, bet svarbiausia, kad ne vien Lietuvos pašto darbininkus kaltinti.

Amerikos Paštui padarius sutartį persiuntime pinigų su Lietuvos Paštų, manau kad kiekvienas tuo parankumu pasinaudos ir, galimas daiktas, kąd tada nebus reikalo laiškus plėšti.

Reikia visados atminti užrašyti taisyklingai ir aiškiai antrašas, taip kad Amerikos paštas žinotų, kur tokį laišką siųsti. Musų žmonės, netik kad vos išskaitomai užrašo, bet nepažymi: **Lithuania.** Pav. siųsdamas laišką į Kauno miesto dalį, Šančius, užrašo: Šančai Kaunas ir paskui keikia Lietuvos paštą už žudymą jo laiško. Bet ištikrųjų Amerikos paštas nesurasdamas nurodymo kokiai šaliai "Šančai" priklauso, nusiunčia į Shanchuai, Japoniją, iš kur už metų laiko sugrįžta. L. Sudeikas.

TRIS UŽMUŠTI.

Weston, Mass., anksti rytą lapkr. 6 d. grįžo iš šokių South Sudbury šeši asmens automobiliuje. Automobilių važnyčiojo M. J. O'Brien ir lėkė labai smarkiai ir kaszin kaip išlėkė iš kelio, automobilius atsimušė į medį ir išvirto. Trys užmušta ant vietos, kiti du gali mirti iš sužeidimų.

Užmuštieji yra: Margaret Downey, Catherine A. Doherty ir Harry Freedman.

EKSTRA PRANEŠIMAS

Dabar yra laikas siųsti Kalėdoms dovanas ir pasinaudot BALTIC STATES BANKO žemiausiu kursu. Mes žinome, kad Jus niekad nepamiršote atlankyt su dovanomis savo tėvelius, brolius ir sesutes ant šaltų Kalėdų. Taip pat nepamirškite ir šįmet. Jeigu norite, kad Jusų giminės gautų į laiką pinigus, tai siųskite tuojaus ir pasinaudokite BALTIC STATES BANKO Kalėdiniu kursu.

Žemiaus paduodame musų kurso lentelę. Čia yra priskaitytos visos išlaidos, surištos su pinigų persiuntimu.

50 Litų	$ 5.50
100 Litų	10.75
200 Litų	21.25
300 Litų	31.75
400 Litų	42.25
500 Litų	52.75
600 Litų	63.25
700 Litų	73.75
800 Litų	84.00
900 Litų	94.15
1000 Litų	104.25.

Didesnėms sumoms duodame speciales kainas.

Mes persiunčiame ir Amerikos doleriais. Parduodame laivakortes ant visų linijų.

Kas pasiųs pinigus dabar arba pasidės pinigus į BALTIC STATES BANK taupymo sąskaitoje, už kurią mes mokame 4%, priskaitant prie sumos kas mėnuo, tai gaus labai puikų kalendorių dovanų.

Kad ir trupučiuką iš kelio, bet pilnai apsimoka visais reikalais kreiptis į BALTIC STATES BANKĄ.

Bankas atdaras kas diena nuo 9 iki 5 val. vak. Subatomis iki septynių vakare.

BALTIC STATES BANK
294 Eighth Ave.,
NEW YORK N. Y.

Permaina Vietos

P. Mikolainis, 53 Hudson Ave. Brooklyn, N. Y. persikėlė į nuosavą namą po num. 188—190 Sands Street, Brooklyn, N. Y. (Graham ir Flushing Avenių karai eina pro duris. Išlipt ant Gold Street) kur agenturos reikalai bus vedami po senovei. Visados adresuokite:

P. MIKOLAINIS,
188—190 Sands Street,
Brooklyn, N. Y.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus

1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokes ligas) IR CHIRURGAS (daro visokes operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 ki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

DĖKSNIO GALYNGA MOSTIS

kurios visas Pasaulis laukė
JAU GATAVA!

DĖKSNIO Galinga Mostis išgydo Reumatizmą, Rankų, Kojų gėlimą, Strėnų Skaudėjimą, Sąnarių, Nugaros, Sprando, Šonų Raumenų gėlimo, Šaltį ir taip visokius skausmus. DĖKSNIO Galinga Mostis, sulyg naudos Gydymo, yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria.
Kaina 75c. krautuvėse arba už 85c. prisiųsime tiesiai iš Laboratorijos.
DĖKSNIS OITMENT CO.
P. O. BOX 352, Hartford, Conn.

Apsirupinkite Ateiti

Nusipirkę farmą, neturėsite baimės dėl blogų laikų, nė skurdo susilaukus senatvės. Aš turiu dėl greito pardavimo daugybę farmų, mažų ir didelių, arti Bostono ir visoj Naujoj Anglijoj, kurias galima pirkti su mažu įmokėjimu ir ant lengvų išlygų. Pavyzdžiui, čia tik keletą pažymėsiu:

1. LEXINGTONE, 9 mylios nuo Bostono, 5 akrų farma, naujas 6 kambarių namas, kutė, garadžius, karvė ir veršis. Turi buti greitai parduota. Prekė $4800, lengvos išlygos.

2. 160 AKRŲ ŽEMĖS, 100 akrų dirbamos, 60 akrų gero miško ir ganyklos; 15 melžiamų karvių, 1 bulius, 4 telyčios, 4 arkliai, 3 kiaulės, daug visokių paukščių, 100 tonų šieno, visoki geriausi įrankiai. Tik $5000 cash ir lengvos išlygos. Šitą galima išmainyti ant namų mieste. Farma randasi Acton, Mass.

3. 15 MYLIŲ NUO BOSTONO, Bedford, Mass., 8 akrų farma su pirmos klesos budinkais, 3 karvės, 8 kiaulės, apie 100 vištų, ančių ir tt. 50 tonų šieno. Prekė $8000, mažas įmokėjimas.

4. WILMINGTONE, ant vieškelio tarpe Bostono ir Lowellio, 40 akrų žemės, 3 karvės, arklys, vištų, 14 kambarių namas, didelė barnė, visi ukio įrankiai. Tik $2000 reikia įmokėti, likusius ant lengvų išmokėsčių.

Kuriems jau seniai yra nusibodęs miesto gyvenimas ir kurie norėtumėt dirbti patys dėl savęs ir gyventi sveiki taip kaip ir Lietuvoje tai kogreičiausiai kreipktės pas mane aš su savo automobiliu nuvešiu tamistas su visa šeimyna pažiurėti puikių ukių ir visai pigiai ir visai arti Bostono.

Minėtas farmas galima sumainyti ant namų, morgičių ar krautuvių. Turinti namus ar biznius ant išmainymo ant farmos arba ane namo kreipkitės pas gerai žinomą Lietuvišką agentą, kuris jau daugiau kaip 19 metų tik prie to darbuojasi.

JOSEPH BALAŠAITIS
337 West Third Street, South Boston, Mass.
Telefonas So. Boston 0418-R.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

L. M. Konservatorija jau atidaryta. Ateik ir pasimokyk dainavimo ar pasilavink kurį nors instrumentą vartot. Mokslas ir Dailė-muzika reikalingiausi dalykai žmonių kulturiniam kilimui. Civilizuotas žmogus turi suprasti dailę, o ypač muziką. Kad dalyką supratus — jį reikia mokyties.

Lekcijos duodamos dienomis ir vakarais.

10 Lekcijų dainavimo ar kompozicijos — 15 dol.

10 Lekcijų piano, smuikos, klarneto, korneto ar kitokio instrumento — 13 dol. Lekcija duodama kiekvienam skyrium, ½ valandos ar ir visą valandą, pagal sutarties.

Pinigai įmokėk iš kalno už 10 Lekcijų. Mokinys, praleidęs savo lekciją, ją žudo. Phone 2087-W. Adresas

MIKAS PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

NAUIAS IR NAVATNIAUSIAS KNYGŲ KATALIOGAS GATAVAS

Visiems prisiųsime dykai.

Reikalaukite tuoj, nes padarėm ligi šiol negirdėtą knygų ir mokslo išpardavimą, ir parduodam visokias knygas už
½ PUSĘ KAINOS ½

Lyties Mokslas knyga, kuri užveria savyje didžiausius žmogaus Sveikatos ir ligų sekretus, pirmiau kainavo $7, dabar — $3.50.
Didžiausias žodynas lietuviškai-angliškas ir angliškai lietuviškos kalbų, pirmiau kainavo $11, dabar — $5.50.

Dėl kitų knygų reikalaukite kataliogo.

MARGERIO KNYGYNAS
2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.
P. S. Agentai: Knygų sezonas jau netoli. Mes duodame baisiai didelį nuošimtį.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai vien tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosakų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kaikurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik $3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:

SANDARA,
327 E St., So. Boston 27, Mass.

Lietuviai Amerikoje.

1,000 Chicagiečių Gėrėjosi Birutės Koncertu.

Keli šimtai negalėjo gauti sėdynių.

CHICAGO, ILL. Nedėlioje, spalio 28 d., buvo Birutės Muzikos ir Dramos Draugijos Koncertas atidarymui šio rudeninio sezono. Koncertas visais atžvilgiais kogeriausiai pasisekė. Tukstantinė Chicagos publika nebetilpo į gražią ir didelę "Sokol" svetainę prie 18 ir Ashland gatvių, ir keletas šimtų žmonių grįžo nebegavę bilietų. O koks publikos įvairumas! Profesionalai, bankininkai, biznieriai, darbininkai, dvasiškiai, svetimtaučiai ir tt., moterįs ir merginos gražiai pasipuošę, darė nepaprasta malonų įspudį! Vien automobilių prie svetainės buvo apie 200.

Žinoma, prie sutraukimo tokios skaitlingos publikos daug prisidėjo garsinimas, kad šiame Birutės koncerte dalyvaus didis musų dainininkas artistas Maskvos Operos Juozas Babravičius.

Apie patį koncertą irgi nėgįsiu šį-tą trumpai parašyti.

Numeris I. "Įžanga" S. Šimkaus ir No. 9 "Lėk Sakalėli" Sasnauskio išpildė Birutės choras, vadovaujant p. A. Kvedarui ir akompanuojant p. A. A. Oliui. Kiekvienas gėrėjosi girdint tokį galingą chorą, ir nesigailėjo garsių aplodismentų gabiam choro vedėjui p. Kvedarui. No. 2 "Andante iš Concert E Minor" Mendelssohn ant smuikos išpildė Clement Link, akompanuojant pianu M. Juozavitui. No. 3. "Vakaras" Laumenskienės ir "Swiss Echo Song" Eckert — išpildė Julia Širvaitė, akompanavo A. A. Olis. Jos švelnus ir galingas balsas galima drąsiai sakyti, užima pirmą vietą tarpe musų dainininkių. Jai tinkama vieta operoj.

No. 4. "Viltis" (sulietuvinta Kl. Jurgelionio) ir "Plaukia sau laivelis" Šimkaus — išpildė "Birutės" merginų choras. Tai vėl buvo naujiena chicagiečiams. Kiek malonumo ir grožybės! Koks balsų suderinimas.

No. 5. "Rigoletto Paraphrase" Verdi-Liszt išpildė ant piano M. Jozavitas, mokytojas Birutės Konservatorijos. Tai jaunas ir gabus pianistas, kokių mes nedaug surasime. Tiesiog užžavėjo publiką.

No. 6. "A Birthday" Woodman, ir "Mano Sieloj Šiandien Šventa" Tallat-Kelpša, išpildė ponia Nora Gugis. Jos švelnus ir malonus lyrinis soprano, interpretacija ir tikrai artistinis užsilaikymas, sukėlė visą audrą aplodismentų.

No. 7. "Oberon" Von Weber, ant piano išpildė A. A. Olis ir J. Byanskas, pirmas jaunas advokatas, o antras inžinierius. Jų skambinimu visados musų publika negali atsigėrėti ir todėl nenori paleisti jų nuo estrados.

Ant galo No. 8. pasirodė ant scenos musų svečias, artistas Juozas Babravičius. Savo galingu balsu ir interpretacija jis neturi konkurentų net Amerikos operoje. Jis padainavo tris dainas: "Vorrei Morrire" Tosti, "Ja nie prorok" Rachmaninoff ir "April" Tosti. Tiesiog kildavo audra nuo aplodismentų po kiekvienai jo dainai. Tai ištikro Lietuvių Chaliapinas. (Šaliapinas juk bassas.—Red.) Per kokias penkias minutas be sustojimo publika plojo ir plojo ir vos-nevos pagaliaus nusiramino, pranešus, kad Babravičius nesijaučia gerai ir daugiau nedainuos.

Lai visos didesnės Lietuvių kolionijos pasirupina išgirsti šį didį musų tautos artistą dainininką, Juozą Babravičių, kuris greit mano koncertuoti po Ameriką.

A. L. Lukas.

Varpas Garsiai Suskambės

Koncerte dalyvaus keli chorai.

NEWARK, N. J. "Varpas" tai yra įrankis, kad juomi suskambinus visi girdėtų ir visi arčiau prie jo prieitų. Taip buvo nuo senų laikų, taip yra dabar ir bus ant visados. Musų kolionijos lietuviai buvo užmigę, iškrikę ir kaikurie manė, kad jau nieko ir nebus. Bet, ant laimės, čia susitvėrė Lietuvių Tautiškas Choras, išmintingi dainininkai ir dainininkės pakrikštino ir davė jam vardą "Varpas." Dabar Newarkiečiai turi "Varpo" chorą. Nors minėtas choras dar jaunutis, bet jau labai gerai stovi, turi virš trisdešimts geriausių Newarko dainininkų ir dainininkių. Dabar rengia koncertą ant Lapkričio 11 d., tai yra nedėlioj, 7 val. vakare. Dainuos iš Elizabeth, Harrison ir Brooklyno chorai su gabiausiais dainoriais. Newarko lietuviai tai dabar jau tik ir kalba apie minėtą chorą ir koncertą: kur tik eisi, tai vis girdi kalbant ir rengiantės eit į minėtą koncertą. Bet mes, Newarkiečiai, nepraleiskime šios progos, nusipirkim tikietus iškalno pas "Varpo" choro narius. Ta svetainė, kur bus koncertas, yra Lietuvių Svetainė, 180 New York ave., Newark, N. J.

Newarkietis.

Krikščionių Demokratų Politikos Krachas Amerikoje.

Jei šiandien Lietuvą smaugia sunkus ekonominis krizis ir jei tam kriziui tuo tarpu dar galo nematyti, tai čia ne vien priežastis — musų pastovios valiutos įvedimo pasivėlavimas ir tuomi iššauktas pinigų badas, — čia veikia visa eilė svarbesnių ir menkesnių faktorių. Ekonominį krizį iššaukė ir žemės reformos netikslus ir lėtas pravedimas, ir nesugebėjimas kelti žemės ukio kulturą, sutvarkyti prekybą, sudaryti tinkamas sąlygas pramonei plėtotis, ir, kas visų svarbiau, sustiprinti pasitikėjimo ryšius tarp piliečių minios ir vykdomosios valdžios. Ypač jaunai valstybei šis pasitikėjimas begalo svarbus.

Realiai susidaręs nepasitikėjimas įvairiai reiškiasi. Ar tai piačios visuomenės pasyvus atsinešimas tvarkant musų valstybę, ar tai aktyvų elementų nupuolęs upas, bematant, kaip brutaliai kr. dem. savo 2 atstovų daugumą Seime išnaudoja vien tik savo grupės reikalams, ar tai medžiaginis valdžios darbų nerėmimas. Pinigai, ar jų ekvivalentai musų jaunai valstybei labai reikalingi. Bet nei Lietuvoje, nei Amerikoje, nei kitur pasauly, kur gyvena lietuviai, nėra vilties, kad pastarieji savo tėvynės valdžią remtų. Ypač amerikiečiai.

Paniekinti, išjuokti, antros eilės piliečiais traktuojami, amerikiečiai mojo ranka į krikšč. demokratų Lietuvos vyriausybę.

Vieton piniginės pašalpos prasidėjo finansinė akcija prieš dabartinę vyriausybę. Gal ne tiek sąmoningai, nesutartinai, bet visi šioje srityj veiksmai iššaukti tuo pačiu psychiniu akstinu.

Štai prieš mane musų Finansų Ministerijos pagaminta atskaita. Žinios apie Laisvės Paskolos Amerikoje stovį 1923 m. rugsėjo 1 dienai.

1921 metai, Revizuota suma dol. $1,798,044.23. Reikalinga mokėti 5 nuoš. nuo sumos dol. 1,798,044.23. Reikia išmokėti nuoš. dol. 89,902.21. Išmokėta nuoš. Lietuvoje dol. 4,787.50. Amerikoje dol. 19,335. Viso dol. 24,122.50. Lieka neišmokėta nuoš. dol. 65,779.71.

1922 metai. Revizuota suma dol. 48,892.08. Reikalinga mokėti 5 nuoš. nuo sumos dol. 1,846,936.31. Reikia išmokėti nuoš. dol. 92,346.82. Išmokėta Lietuvoje dol. 9,450.— Amerik. dol. 34,383.60. Viso dol. 43,833.60. Lieka neišmokėta nuoš. dol. 48,513.22.

1923 m. Revizuota suma dol. 4,501.91. Reikalinga mok. 5 nuoš 1,851,438.22. Reikia išmokėti nuoš. dol. 92,571.91. Išmok. Lietuvoje dol. 15,840.33. Amerik. dol. 18,987.09. Viso dol. 34,827.42. Lieka neišmokėta nuoš. dol. 57,744.49.

Viso 1,851,438.22 rev. sum. nuoš. už 274,820.94. Liet. nuoš. 30,077.83. Amer. nuoš. 27,705.69. Neišm. nuoš. 102,783.52. Viso 172,037.42.

Mainant Amerikos bondsus į Lietuvos bonus dėlei biržos vertės skirtumo, nuo Lietuvos bonų buvo atkerpami 1-3 kuponai. Viso kuponų atkirpta sumoje 35,087.50. Lieka apmokėti 136,949.92.

Skaitlinės reikalauja paaiškinimų.

1921 m. reikėjo užmokėti 89,902 dolerių nuošimčių. Bet tų nuošimčių Amerikos lietuviai nereikalaudavo, tuo pačiu skolindami toliaus savo tėvynei kasmet keletą dešimčių tukstančių dolerių. Nuošimčių buvo sumokėta labai mažai — skaitlinė 24,122 rodo išviso apmokėtų nuoš., t y. pareikalautų ir 1921 ir 1922 ir 1923 m. Jau 1922 m. nuošimčių apmokėjimą reikalavo daug daugiau žmonių, o šiais metais šis reikalavimas pasidarė ypač griežtas ir, sakyčiau, masinis. Reikalauja apmokėti ir 1921 ir 1922 ir šių metų kuponus. O apmokėti reikia 1,369,499 litų musų finansinėse apystovose žymi suma.

Štai 9-VII telegramas: "Lietuvos Finansų sąskaitoje nebeliko pinigų nuošimčiams mokėti. Čarneckis patarė kreiptis Ministerijon, papildykite sąskaitą Buch. (t. y. Baltic States Bankas, kurs einant sudaryta sutartimi kovo mėn. 1923 m. apmoka "kuponus ant tiek, ant kiek Ministerijos sąskaitojo randasi pinigų" parg. 3.).

9-VII siunčiama 50,000 litų. Bet jau 21-VII vėl telegramas: "Baltic Bankas grąsina sutraukti sutartį ir skelbti spaudoje, jei per dvi sąvaites negaus pinigų apmokėti kuponams." Ir vėl siunčiama 21-VIII 150,000 litų. Tų pinigų akimirksnyj nebeliko —ir vėl Baltic bankas reikalauja.

Galop skelbia spaudoje, kad pinigų nėra.

Ką gi tai reiškia? Tai reiškia, kad amerikiečių tarpe nepasitikėjimas musų valdžia iššaukė iš jų pusės, "udar po karmanu": jie išmeta į rinką už 35-40-45 nuoš. nominalės vertės bonus ir reikalauja iš Banko visus nuošimčius. Amerikiečiai realųs žmonės, jie žino, kad finansinis smugis — labai skaudus.

Krikščionys demokrataia gi, kad išėjus iš kėblaus padėjimo štai ką siulo:

"Jo Malonybei p. Finansų Prekybos ir Pramonės Ministeriui Kaune.

Aukštai gerbiamas Tamsta!

Šiandien gavau Tamstos kabelį su prašymu rekomenduoti lietuvių bankus Amerikoje, su kuriais butų galima padaryti sutartį bonams pardavinėti. Kadangi Baltic States Banku yra nepasitenkinę daugiausiai katalikai, todėl pirm siunčiant Tamstai bankų rekomendacijas, aš užklausiau nuomonės Katalikų Federacijos.

Kadangi ar tai vienas, ar keli bankai bonų visvien tegalės parduoti labai mažai, nes bonai jau visiems atsigrįso (gaila kad nepasako kodėl atgriso. Atu.) ir pasisekti tegalėtų tiktai visai nauja paskola su naujais konkrečiais tikslais ir obalsiais ir pardavinėjama valdžios įstaiga (per bankus pardavinėjami bonai tegalėtų buti tiktai biznio pamatais, reiškia, kad butų mokama apie 8 nuošimčiai ir patys bonai butų parduodami po 80-90 dolerių už šimtą).

Vienok padaryta sutartis su banku turi tą gerą pusę, kad tai kaipo naujas eksperimentas musų paskolai Amerikoje platinti bus kaipo medžiaga išdirbant naujai paskolai planą.

Bankų rekomendacijas, surinkęs žinių ir pasiteiravęs dėl jų sutikimo, pasistengsiu Tamstai prisiųsti kiek galima greičiau.

Šia proga prašau priimti, pone Ministeri, mano aukštos pagarbos pareiškimą. V. Čarneckis — atstovas."

Neatsižiurint į sutarties parg. 9 "Bankas kuponų atmokėjimą atlieka dovanai, o už parduodamus nuošimtinius popierius ima komišą" — t. y. kad Bankas visą laiką beveik dirba dovanai, nes bonų nieks neperka, — atsirado reikalas, jieškoti "katalikiškų" bankų.

Ogi čia ir gludi viso amerikiečių finansinio spaudimo priežastis. Nenuostabu, kad dauguma mano, jog krikščionys su Čarneckiu priešakyj Amerikoje dirbo tik savo partijai, o šiai nusibankrutijusiai partijai amerikiečiai pinigų duoti netinka.

Ir jei šiandien musų finansų paskolą iš amerikiečių sustiprinti negalima, jei dėl to sunkiai nukenčia ir valstybė, ir atskiri piliečiai, tai šį daiktą kr. dem. pilnai gali įrašyti į savo balanso pasyvą. Dėja, tas pasyvas didėja kasdien, tuo metu aktyvas pasidaro mikroskopišku dydžiu.

Paprastai, prekybos-pramonės įstaigos tuo atveju bankrutija. Na gi, o čia kaip bus? Atu.

("Liet. Žin.")

Imkimės už Kurybos Darbe!

Kiekvienas iš mus, — kada jaunas buvo, — MANĖ: kai užaugsiu, kai pabaigsiu mokslus, tada parodysiu pasauliui, kaip reikia tvarkyties, kad visi butume laimingi ir patenkinti. Šiandien netik kad jau užaugę, bet jau ir pusamžį atgyvenęs, o pasaulis nei kiek nepagėrėjo iš tavo prisidėjimo. Visos tavo svajonės, subyrėjo, visi tavo idealai vortinkliais aptraukti. Štai po akimis tavo įkunytos naudingos įstaigos, bet jos nesiplėtoja — duli ir keri. Dėlko neparemi savo pečiais, dėlko neprisideda?

Štai SLA., TMD., ALTS.—tai tikslingiausi idealai, vedanti žmoniją prie gerbuvio, prie savistovumo, o kuom-gi prisidėjai? bene tik esmi vienas iš tųjų grovikų, nemokantis tverti, bet mokantis griauti.

Štai tarp lietuvių mirtina kova užvirus, kas gyvas: ar klerikalai ir plutokratai — ar darbo žmonės.

Iki šiol, matomai, kad klerikalai, nes darbo žmonių atstovai A. L. T. S. dar nesuspėjo išrinkti vadų, jie vienas kitą už skvernų nustvėrę žemyn traukia ir tuom duoda progą klerikalams užimti gyvenimo vairą. Politinis Iždas gi tuščias! Organas skolose iki kaklo; vadai dar vis tebesitaria, kam lemta yra vadovauti Sandaros vairu.

Tarkitės, Sandariečiai, nes Vilnius jau lenkų rankosna, na ir Klaipėda neužilgo bus globojama lenkų, nes tokia valia Dievo! Taip sako musų gerb. kunigai ir jų pagelbininkai Lietuvos bankieriai.

Gana, vyrai! imkimės už darbo — kurybos darbo! Atgaivinkime užmigusią tautos sielą, pabudinkime amerikietį, jau jis

Ka Dedi in Savo Kudikio Bonkute

Jei negali savo kūdikio žindyti, parink maistą kuris bus tiek pat lengvai suviršKomas ir sotus kaip jūsų pačių pienas. Duok kūdikiui Borden's Eagle Pieną, geriausį kūdikiams maistą, vartojamą milionų motinų per šešiosdešimts penkius metus po visą pasaulį.

Tautinė Eagle Pieno reputacija kaipo maistas kūdikiams rymo ant milionų tokių atvejų kur motina negalėjo pati kūdikio žindyti. Viena motina radusi jį kaip tiktai geru, rekomendavo jį kitai. Jei vieną kūdikį laimingai juo penėjo, ji vėliau vartojo ir kitiems. Jei pati buvo penėta Eagle Pienu kūdikystėj, dažniausia savo keliu ji duodavo jį ir savo kūdikiams.

Tokiu būdu, per šešiosdešimts penkius metus kaip Eagle Pienas yra ant rinkos, juomi išaugo vaikų gentkartės, milionai motinų pažino jo vertę, tūkstančiai gydytojų rekomendavo ar išrašė jį. Šiandien jis labiau vartojamas negu visi kiti kūdikių maistai sudėti į krūvą.

Eagle Pienas yra ypatingai suviršKomas maistas. Tai pienas -- vien grynas ūkių pienas -- bet jis sumaišytas su grynu cukrumi tam tikru Bordeno būdu. Neatdarose blešinėse Eagle Pieną galima išlaikyti neapribotą laiką. Tas duoda Jums progos turėti visados jo ant rankų, ir nerizikuoti kad neturėsi šviežio pieno savo kūdikiui. O jei pasitaiko su kūdikiu kur važiuoti, gali lengvai vežtis ir Eagle Pieną, arba lengvai gali jo nusipirkti kur tik nebūtūmėte.

Mes jūsų kalboje išleidome instrukcijų kaip paruošti Eagle Pieną kūdikiams visų amžių. Jei nori šių instrukcijų, išpildyk kuponą ir pasiūsk mums šiandien.

THE BORDEN COMPANY

Borden Building New York.

KUPONAS

Pažymėk kokios literaturos nori

Maitinimo Instrukcijos | Valgiai del vaikų | Vaikų knyga

VARDAS ----------

ADRESAS ---------- Lithuanian

ganėtinai pasilsėjo, tad laikas darban.

Dar prieš Naujus Metus Poliliniui Iždui reik nors $5,000.00!

Centras, pradėk darbą!

Dr. A. L. Graičunas.

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ BALSAS.

Organizavimąsi. — Fondas. — Aukos. — Rėmėjai. — Veikimas.

Keliais bruožais pažvelgus į lietuvių moksleivių Amerikoje praeitį, pamatome, jog da 1914 metais jau gyvavo pavadinta "Lietuvių Progresyvių Moksleivių Susivienijimas," organizacija.

Tos organizacijos centras buvo Valparaiso universitete, kur susitvėrė, turbut, pirma liet. moksleivių kuopa. Jos tikslas buvo įkurti lietuvių knygyną, įvesti lietuvių kalbos pamokas Valparaiso universitete ir šį tą veikti visuomenės labui. Beabejonės, jie atsiekė savo tikslo, jei nepilnai, tai nors dalinai.

Laikui bėgant organaizacija sustiprėjo ir leido "Jaunimo Sapnus", kaipo organizacijos principų reiškėją. Bet materialiniu žvilgsniu kiltasai darbas neilgai galima buvo tęsti. "Jaunimo Sapnai" paliovė ėję. Susitvėrė da viena kuopa Chicagoje. Veikimas buvo menkas. Katalikai iš sykio neprisidėjo prie pažangiųjų moksleivių organizacijos, o susitvėrė savo organizaciją. Moksleivių skaičius tada buvo palyginamai nemažas.

Apie 1917 metais chicagiečių moksleivių kuopa, kuri sudarė centrą, leido savo organą pavadintą "Moksleivių Keliai," kuris buvo spadinamas "Naujienose." Bet apie 1919 metų pavasarį, daugiau kai pusė 1-mos kuopos narių-studentų užbaigė mokslą, ir, suprantama, jie atsisveikino su organizacija, palikdami kelis jaunuosius savo draugus kuopoje. Kuopa tuoj mirė ir "Moksleivių Keliai" paliovė ėję. Po to centrą vėl sudarė Valparaiso 1 kuopa ir vėl leido "Moksleivių Kelius," kurie buvo spaudinami "Artojuje," Clevelande. Organo redaktorium buvo per du metu A. A. Tulys.

1923 m. balandžio mėnesio pabaigoje pastangomis p-lės L. P. Narmontaitės ir K. J. Semaškos tapo suorganizuota 2 kuopa, kuri nepaprastai išaugo savo narių skaičiumi. Dabar joje yra virš 20 narių pilnai užsimokėjusių. 2-ji kuopa auga ir auga sparčiu žingsniu. Manoma, kad chicagiškė kuopa pasieks penkiasdešimts studentų skaičių.

Įvykus rugp. 18—19 dd. seimui Chicagoje tapo pataisyta moksleivių įstatai ir pakeista organizacijos užvardijimas. Išbraukta žodis "pažangiųjų." Dabar užvardinta: Lietuvių Moksleivių Susivienijimas Amerikoje. Žodis pažangiųjų organizacijoje turėjo maža svarbos, nes į Susivienijimą nėra draudžiama priklausyti nė katalikui, nė pažangiam moksleiviui. Tuo pačiu atveju įstatai prilaiko moksleivius nuo skaldymo organizacijos į atskiras partines dalis. Vienok gali but organizacijos narys ir partinis, tiktai negali moksleivių organizacijos vardu veikti kokiai nors partijai. Centras dabar yra Chicagoje, ir "Moksl. Keliai" spaudinami "Naujienose," kuriuos redaguoja M. Šileikis.

Taigi, čia mes ir matome reikalą, kad kuo daugiau sutvėrus moksleivių kuopų, kur tiktai randasi nemažiau penkių narių, ten reikia sutverti kuopą. O tokių miestų ir mokyklų yra daug.

Čia paduodam Liet. Moksl. Susiv. Am. įstatų iš pirmo skirsnio ištrauką, kur sakoma:

L. M. S. A. Tikslas.

1. Spiesti lietuvius moksleivius į vieną burį.

2. Budinti ir stiprintį tautinę sąmonę pačiuose moksleiviuose, juo labiau čia augusiuose, ir visuomenėj.

3. Kiek galima dirbti savitarpinį moksleivių lavinimosi darbą.

4. Su apšvieta išeiti į visuomenę kodaugiausiai. O tai yra varyti švietimo darbą mokslinėmis prelekcijomis, prakalbomis, raštais moksleivių organe ir kituose laikraščiuose, etc.

5. Nurodyti aukštojo mokslo ieškantiems atatinkamas vidurines ir aukštąsias mokyklas.

6. L. M. S. A. neskaito savo tikslu leistis į partijų, frakcijų ar sektų reikalus.

7. Leisti organą kaipo reiškėją organizacijos principų.

8. Įsteigti ir palaikyti moksleivių fondą.

Kas gali LMSA. priklausyti.

LMSA. priklausyti gali (a) vidurinių (High School), aukštųjų (College and University) ir akredinuotų meno mokyklų studentai; (b) alumnai; ir (c) pertraukę mokslą (kurie žada ir vėl pradėti mokslą eit) moksleiviai.

Antrame skyriuje yra sakoma:

LMSA. organizavimosi pamatai.

1. Šitą organizacija sudaro kuopos ir pavieniai nariai.

2. Kuopą sudaryti ir palaikyti reikia nemažiau penkių studentų.

3. Kuopa išrenka pirmininką, raštininką, iždininką ir finansų sekretorių.

4. Kuopos viršininkų rinkimai atsibuna pradžioje spalių mėnesio, vadinasi, su pradžia mokslo metų.

5. Kaip tankiai laikyti susirinkimus ir kaip juos vesti — tai pačios kuopos reikalas.

6. Pereinant iš vienos kuopos į kitą, reikia pristatyti paliudijimas.

7. Kuopai mirus, turtą pasiima centras.

Čia taipgi yra nurodoma duoklės, kurias įstojusieji nariai užsimoka kuopai, o kuopos pasiunčia reikiamą sumą Centrui.

Duoklės.

Kiekvienas L. M. S. A. narys užsimoka dolerį metams. Trys ketvirtadaliai šitos sumos (75c.) eina į centrą, o vienas ketvirtadalis (25c.) pasilieka kuopai.

Liet. M. S. Am. rėmėjais gali buti kiekvienas, kuris paaukoja šiai organizacijai penkis dolerius kas metai. Tai yra įsteigta tam tikras rėmėjų skyrius, kur esti įrašoma į "Rėmėjų Skyrių" ir paskelbiama laikraščiuose, ypač "M. K." rėmėjo vardas ir auka. Rėmėjas gali užsimokėti paaukoti ir daugiau, negu penkinę, tai nuo jo valios priklauso. Bet nemažiau kai penkis dolerius reikia užsimokėti tampant rėmėju.

Moksleivių Fondas yra paremtas ant patikimų žmonių, ką sudaro alumnai ir turį vardą žmonės. Iždininku yra alumnas ir kurio turtas užtikrina fondo saugumą bei jo gerovę.

Tatai ateitis laukia musų. O tas laukimas lai nebus jos dvasios aitrinimas, o tik jos papildymas, kad tautos didybė ir kultura pažvelgti galėtų su atvira akimi ir tiesia krutine į platų pasaulį. Mes esame pasiryžę kovoti ir dirbti ne tik sau, o sykiu ir jums. Musų moralinė darbuotė, o jusų materialinė parama lai sutampa bendru reikalu. Paaukokite Lietuvių Moksleivių Fondui po kiek kas išgalite. Jus gerai suprantate, kaip yra reikalinga parama moksleiviui, kuris pats nesipuošdamas žibučiais ir dažnai nemaža skursdamas tęsia dantį sukandęs mokslo dienas.

Aukas siunčiant kol kas reikia kreiptis prie Centro iždininko J. Lazdausko šiuo adresu: 6044 S. Peoria St., Chicago, Ill. Su organizacijos reikalais reikia kreiptis prie Centro pirmininkės p-lės L P. Narmontaitės, 3223 Parnell Ave., Chicago, Ill.

LMSA. Centro Valdyba.

T.M.D. Reikalai.

KUR APSNUDĖ KUOPOS.

Gardner, Mass. Iki 1920 metų TMD. 30 kuopa gyvavo pavyzdingai. Turėjo narių apie keletą dešimčių. Rengė vakarus, teatrus, prakalbas. Turėjo nusinuomavę salę ir vadindavo "TMD. Kliubu." Vietos lietuviams TMD. 30 kuopos nariai teikdavo daug dvasinės naudos, bet nuo 1920 metų iš kokios tai nežinomos priežasties TMD. 30 kuopa pradėjo merdėti ir dabar tik teturi vieną narį, tai p. Miką Stakėną. O ji čia turėjo tokius narius, k. a. Baublį, Gilį, Padalevičių, Paužą, Vingrį ir kitus. Ar nepasiaiškins čia minimieji nariai dėlko Gardneryje neišgalėjo stipriai gyvuoti TMD. kuopa, kaip ji gyvavo ir darbavos nuo senų laikų iki 1920 metų?

Lewiston, Me. Čia irgi TMD. 34 kuopa iki 1920 metų buvo nariais turtinga ir daug pasidarbavo vietos kulturiniems reikalams, bet nuo 1919 metų apsilpo ir iki šiai dienai negali atsigaivinti. Argi jau čia nesiranda pažangių lietuvių, kurie galėtų TMD. kupą atgaivinti ir prisidėti prie musų veikimo, prie musų kulturos darbų, prie platinimo musų raštų. Visi mes laukiame kad Maine valstijos lietuviai daugiau darbuotųs musų apšvietos srityje. Atbuskite, piliečiai!

Scranton, Pa. Jau nuo senų laikų čia lietuviai pasižymėję įvairiais musų visuomenės kulturos darbais. Čia net gyvena buvęs musų prezidentas P. Živatas, bet TMD. 40-ta kuopa yra apsnudus ir jau mokesčių retai teprisiunčia. Gerai žinau, kad mes, kurie įėję į pramonę mažai jau galime pagelbėti visiems musų darbams, bet mes galime nors tiek pagelbėti, kad turėtume visi užsimokėti mokestis, kitus paraginti ir jaunesnius musų narius įkinkyti į darbą. Labai melsčiau visų Scrantono lietuvių, kad palaikytumėt TMD kuopą ir sykiu visi dirbtumėt musų tautai naudingą darbą.

Newark, N. J. Kas nežino iš musų Newarko? Tai vieta, kur visada turėjo ir tebeturi gerų musų tautiečių atsidavusių tautos labui, savų žmonių švietimui. Bet jau negalima pasakyti apie Newarką nieko gero dabar, kada jie apleido TMD. 41-mąją kuopą. Jie jau nuo 1921 metų nebesirupina apšvietos dalykais, nebesirupina, kad mes turėtume geros literaturos, turėtume apsčiai knygų, taip kaip turi kitos tautos. Nepaiso jau jie, newarkiečiai, kad kiti jų broliai kitose kolonijose dirba, prakainuoja, kad tik musų reikalai ir darbai butų naudingi, vaisingi, kad jie atneštų musų ateinančiai gentkartei jau geresnius laikus negu ką mes begyvename. Nieko jau stebėtino negalima butų pasakyti toms lietuvių kolonijoms, kurios yra mažos ir dargi inteligentijos neturi, bet Newarkas, jisai net kartais ir labai reklamuojas, kad jis inteligentais turtingas, o čia dar negali palaikyti TMD. kuopos ir joje nors sykį į mėnesį ar rečiau padirbėti, o svarbiausia tą vieną dolerį į metus užsimokėti. Newarko lietuviai baisiai apsileidę! J. Sekys, TMD. Sekretorius.

STRAIPSNIS XXVI.

Žindančios motinos turi but atsargios.

Žindymo laikotarpiu motina neturėtų persidirbti. Dažnai motinos, kurios iš pradžių turi užtektinai pieno, randa, kad jis mažta kuomet jos sugrįžo prie namų darbo. Kitos motinos turi sunkiai dirbti žindymo laikotarpiu, bet darbas turėtų buti laipsniškai sunkinamas. Didžiuma motinų tik po šešių sąvaičių tegali buti pilnai stiprios užsiimti darbu. Su šiuo laiku pieno tekėjimas pilnai nusistato.

Reikia vengti nuovargio nuo persidirbimo, pasisilsint laike darbų. Dažnai pagulint penkias minutas kas valandą duos motinai progos daugiau darbo atlikti negu kitaip, kad saugiau galėtų atlikti. Kad gavus daugiau pasilsio, gerai yra motinai penėti vaiką atsilošus arba pusiau gulint. Tas duos jai 15 ar 20 minutų pasilsėjimo kas keletą valandų. Nei motina nei kudikis neturėtų užsnusti pirm negu penėjimas visai pabaigtas.

Pasibovijimas.

Kuri nors forma pasibovijimo, pasilinksminimo arba pasismaginimo yra reikalinga kiekvienam. Per sąžiningą motiną, kuri buna stuboje nuolatos sergėdama savo kudikį, nedaro geriausia dėl savo kudikio. Buvimas ant oro ir smagus pasibovijimas kuris nenuvargina, bet palaiko motiną su kudikiu linksmame upe, yra abiems labai naudingi. Reikia vengti rupesčio, pykčio, ir stiprių susijaudinimų, kadangi jie įtakuoja pieną. Motina turi pramokti save sukontroliuoti ir nureguliuoti savo gyvenimą dėl gerovės savo kudikio.

Saulė yra didelis gydytojas.

Nesunkus mankštinimai ore ir ant saulės, ypatingai ėjimas, reikalingi gerai motinos sveikatai ir jos nervų ramybei. Jei motina turi daug darbo atlikti stuboje, ji neturės daug spėkos pasivaikštinėjimams, bet visgi ji turėtų nusistatyti praleisti tulą dienos dalį ant oro. Motinos, kurioms patinka smagus ėjimas, ras pasivaikštinėjime gerą mankštymą. Tik nereikia nuvargti. Daržų prižiurėjimas labai geras jei ne perviršk.

Stuboje irgi reikalinga šviežias oras lygiai motinai, lygiai kudikiui, tad miegami ir gyvenami kambariai turi buti gerai išvėdinti.

Jokiam kudikiui nėra reikalo buti auka taip vadinamų kudikystės ligų. Jei jo kunas yra pirmos klesos padėtyj, jis jau gamtos yra aprupintas su ginklu. Tik tada kada jo kuną paėdę nedapenėjimas jis lengvai ligų pagriebiamas. Bet kiekvienas kudikis gali pilnai atsigauti jei aprupintas su tinkamomis sveikatos sąlygomis. Apsaugojas maistas yra geriausis sargas. Pridedant Borden's Eagle Pieną prie jusų kudikio kasdieninio valgio, galėsite buti tikri kad jo kunas gauna reikalaujamą kiekį sotumo. Jusų kudikis turėtų gauti du šaukštu Eagle Pieno kasdien apart kitų valgių. Atmiežk du šaukštu Eagle Pieno su trimis ketvirtadaliais puodelio šalto vandens. Kiti vaikai labiau jį mėgsta su ginger ale, vaisių sunkomis, ar suplaktu kiaušiniu ir skaskoniu.

Skaityk šitus straipsnius kas sąvaitę ir pasidėk ateičiai.

KODEL

Visiems REIKIA Skaityti

"TELEGRMAS"

Jis savo Turiniu yra Tikras Lietuvių Laikraštis.
Jis Tikrai Rupinasi Plačios Visuomenės Reikalais.
Jis yra Tikras Apšvietos Šaltinis.
Jis yra Uolus Musų Tautos Gynėjas.
Jis yra Pilnas Įvairių, Įdomių Straipsnių ir Žinių, ir
Jis yra Pigiausis už visus kitus musų laikraščius, nes
Jo prenumerata TIK $1.00 metams.

UŽSIRAŠYK JĮ ŠIANDIEN!

TELEGRAMAS

666 WEST 18-th STREET, CHIAGO, ILL.

PASISKUBINKIT UŽSIRAŠYTI "DIRVĄ"

Nuo 25-to numerio "DIRVOJE" spaudinama garsaus viso pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas antgalviu "Amžinasai Žydas." kaina metams $2.

NAUJAUSIOS KNYGOS IŠ LIETUVOS

Tik ką gavome naujų knygų iš Lietuvos.

1) Kurybos Keliai, iliustruota, kaina $1.; 2) Gaigės, dvimėnesinis žurnalas, iliustruotas, NN. 1 ir 2, kaina po $1; 3) Kauno miesto albumas, 54 paveikslai Kauno, kaina $1; 4) Traukinys, Juozo Tysliavos eilės, kaina 25c.; 5) Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų, Julio Verno, su Kalpoko pieštais paveikslais, kaina $1; 6) Ant Politikos Laktų. Politinio šaržo Albumas 35 spalvuoti paveikslai. Piešė Ad. Varnas, tekstą parašė Vaižgantas, kaina $2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Smulkesnis aprašymas telpa "Dirvoje." Užsakymus su pinigais siųskite sekančiu adresu:

"DIRVA" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80
pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.
platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.

307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Didelės Dovanos

Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITĖJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų $4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĘ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.

DOVANOS

1. — $1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.

2 —Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĘ" ant metų tam metinė prenumerata TIK $3.50.

Adresuokite:

"VIENYBĖ"

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

HERMAN-PURVIS PALIUOSUOTAS.

"Kol turi pinigų,
Tai yra daug draugų;
Netekai pinigų—
Apleistas likai draugų."

Kol Herman-Purvis turėjo pasisekimo New Yorko biržoj, tai "Keleivio" "socialistai" vaikščiojo apie jį ant pirštų, ir titulavo "Filozofijos Daktaru." Nepavyko tam pačiam Purviui biržoj; prarado jis viską savo, kartu ir kitų "įvesdintus" pinigus, tai netik kad neteko tų "draugų", bet dar "draugai" buvo uždarę ir į kalėjimą.

Metai-kiti laiko atgal buvo labai pagarsėjęs Simms Pete — Petroleum stakas. Purvis tais laikais, kaikuriose sferose, buvo žinomas kaipo "biržos reikalų žinovas." Jis ir sau ir kitiems pirkdavo ir parduodavo staką. "Vargdienių užtarėjai," ir "kapitalo priešas "Keleivis," — geriau sakant jo "socialistas" leidėjas Gegužis, ir "socialistas" redaktorius, Michelsonas, pripirko ir "Keleivio" bendrovei ir sau to Simms Pete stako, per Purvį.

Išpradžių viskas atrodė puikiai; "Keleivis" ir jo savininkai gavo ir dividendų ir, gražių prižadų nuo Purvio. Tas dar labiau paskatino keleiviečius leistis į aliejaus šėrų pirkimą... Bet Simms Pete stakas ėmė ir, laipsniškai, neteko vertės. Tas "Keleivio" patentuotus socialistus pasodino ant karšto pečiaus; — to jau jiems buvo perdaug. Gegužis, kuris yra "Keleivio" didvyris, — jis "laimėjo" mušius ir su policija, ir su "juodbruve,"— tapo vedančiu aktorium. Jis išpirko warantą, nuvažiavo į Conn. valstiją, suareštavo Purvį, atvežė į Massachusetts valstiją, ir uždarė į kalėjimą. Jis apskundė Purvį, kad pastarasis išgavęs iš jo pinigus naudodamas "false pretense," kas statutu Massachusetts valstijoj yra "larceny" —vagystė.

Purvio teisimas buvo spalio 29-30 dd. Prigarėjo pilni teismo rumai "Keleivio" "socialistų." Ir Gegužis ir Michelsonas ėjo liudyti prieš "draugą" Purvį. Jie baisiai vengė, kad teisme nebutų lietuvių, o labiausiai tai lietuviškų laikraščių reporterių, — o ypatingai tai "Sandaros" ir "Laisvės." Ypač Gegužis bijojo, kad "viskas bus paduota į 'Sandarą."

Kaltinamąjį gynė gerai žinomas advokatas A. O. Šalna. Po kaikurių tardymų kaltinamasai liko paliuosuotas.

Rep.

UŽSINUODINO MERGINA.

Tula Helen Walter 18 metų merginą, gyvenanti 236 D St., So. Bostone, užsinuodino išgerdama Iodiną ir yra kritiškame padėjime Haymarket ligoninėje. Policija ją užsinuodijusią rado ant Allston St., manoma, kad ji save nuodinos dėl nužudytos vilties.

SUMUŠĖ POLICMANĄ.

Tula Mrs. Howard Soaks, 1018 Cambridge St., Cambridge, pašaukė policiją, pareikšdama, kad jos vyras ją muša. Tada į jų namą pribuvo seržentas Frank B. La Marche, kad ištirti kame dalykas. Policmanui įėjus, tuoj Soak šoko ant jo ir abu susikibę atsišlėjo ant karšto pečiaus. Tada Soak pagrėbė nuo pečiaus krašto nikeliuotą geležį ir smogė policmonui į galvą. Policmonas tuoj griebėsi lazdą, bet Soak iš jo ištraukęs su ja taipgi drožė jam į galvą. Tada Mrs. Soak išbėgo gatvėn ir pasišaukė daugiaus policijos. Kada pribuvo da du policmonai, tai seržentą La Marche rado vos gyvą išniestą ant laiptų, o Soaką pasislėpusį kliozante. Dabar policmonas guli ligoninėje su 16 stičių galvoje, o Soakas kalėjime. Sako, kad Soakas tą darė sudurnavojęs nuo munšainės.

KONSERVATORIJOS KONCERTAS.

Pereitą sekmadienį, lapkr. 4d. Lietuvių Svetainėje buvo metinis Lietuvių Muzikos Konservatorijos mokinių koncertas. Šis koncertas buvo pažymus tuomi, kad turėjo jau geriau subrendusių artistų, kurie išpildė sunkius dalykus, ir kad buvo svečias nepaprastų gabumų jaunas smuikininkas Jonas Prusalaitis iš Waterbury, Conn. Jis griežė pirmu kartu H. Wieniavskio "Legendą" (op. 17) ir Petrausko "Oi ruta, rutele" ir antru atveju griežė Louis Spohr'o VIII Koncertą (Op. 47)—dalyką neišpasakytai sunkų ir reikalaujantį technikinio išsilavinimo. Jaunas artistas netik lengvai apgalėjo technikos sunkumus, bet mokėjo įdėti jausmą ir duoti savo interpretaciją. Jam suteiktas didelis gėlių ryšys.

Iš kitų sunkesnių dalykų paminėtini: Zuzana Neviackienė "Rudens Lapai" (M. Petrausko); N. Rastenis — rečitatyvas ir arija iš operos "Perlų Žvejai" (Bizet); Antanas Bačiulis — "Adomo Vargai" (M. Petrauskas); Veronika Putvinskaitė "Di tale amor" iš op. "Il Trovatore (Verdi); Jonas Bulskis ir Andr. Zinkevičius — duettas "Valio Dalgele" (M. Petrausko); V. Putvinskaitė ir A. Bačiulis — duetas "Naktis Graži (A. Bačiulis).

Buvo eilė kitų mokinių, nuo mažų vaikučių iki daugiau prasilavinusių: A. Žilinskiutė, Gladys Norkuniutė, Florence Vieniutė, J. Brazdžiunas, A. Podeliutė, O. Kručiutė ir B. Šargaliutė, Juozas Podelis, P. Kripaitis, Ald. Norkuniutė, Marė Podeliutė, Anelė Bratėnaitė, Mildė Monikaitė. Poros pasižadėjusių nebuvo. Pelnas iš koncerto skiriamas moksleiviui.

RIAUŠĖS DĖL ČEVERYKŲ.

East Bostone Orleans gatvės dumpoje rasta apie 1,600 porų čeverykų. Kada apielinkės gyventojai pamatė tuos čeverykus, tai kaip bematant apspito minia žmonių: vyrų, moterų ir vaikų, ir pradėjo rinkti tuos čeverykus.

Tuo pačiu laiku, kažkas apie tai pranešė policijai. Policijai pribuvus, iškilo pusėtinos riaušės, kol minią išvaikė nuo tų čeverykų, kurie dar buvo nepaimti. Policija mano, kad kokie vagiliai išpiešė freitą ir tuos čeverykus išėmę suvertė į dumpą.

ALKOHOLIKAMS NELAIMĖ.

Pereitą subatą, palei Congress ir Atlantic gatvės susidurė trokas su gatvekariu. Trokas taip smarkiai atsimušė į gatvekarį, kad jame sudužo kenas, kuriame buvo 5 galionai degtinės. Pribuvus policijai ir apžiurėjus troką atrasta jame vežant 900 galionų degtinės. Troko keravytojas pasakė, kad tas trokas priklauso tulam Augustino Russo, 47 Pitts St. Visą vežtą "štofą" policija konfiskavo.

ŽYDAI VĖL PROTESTUOJA.

Šiomis dienomis žydų laikraščių redakcijos, reprezentuodamos Bostono žydus, vėl įteikė majorui Curley protestą, kad lenkų generolas Haller nebutų įleistas į Bostoną. Žydų laikraštininkai savo proteste nurodo, lenkų barbarizmą padarytą žydams gyvenantiems Lenkijoje ir savo proteste pareiškė, kad jie jausis įžeisti, jei tas lenkas bus priimtas per miesto valdžią.

Pereitą seredą, "Boston American" padavė žinutę, kad majoras Curley pareiškęs, jog atsižvelgiant į miesto gyventojų protestus, varde miesto nedarys jokių priimtuvių to lenko.

MOKYKLA.

Budėk, brolau, ir apsisvarstyk, ar gyvendamas nedarai klaidų? Žmogus daro sau ir visuomenei didelę skriaudą ir visai nesijaučia, kad tai daro.

Ar yra mokslas reikalingas? Didžiuma sakosi: "aš dirbu dirbtuvėje, tai kas man iš to mokslo? Aš vistiek daugiau neuždirbsiu, tai kam man mokytis? Čia ir yra didžiausia klaida daroma taip sakant. Niekas nežino savo ateities, o kartais prisieina, kad ir labai butų mokslas reikalingas, o čia jo kaip tik ir nėra.

Taigi šiandie apsisvarstyk gerai ir stok į apšvietos kelią, stok į mokinių eiles, o lengvai įgysi mokslą, tad tau ir visuomenei bus didelė nauda iš to.

Sandaros 7 kuopa turi mokyklą kas nedėlią nuo 10 val. ryto iki 1 val. po pietų. Tai čia yra gera proga mokytis Lietuvių gramatikos ir aritmetikos. Neatsilik, eik sykiu, o pasijusi, kad esi apsišvietęs.

Mokinys.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 7 kuopos bus lapkričio 11 d., 1923 m., Sandaros salėje, 327 E St., So. Boston, Mass., 1 val. po pietų.

Visi nariai kviečiami atsilankyt į susirinkimą. Yra labai svarbus tuomi, kad bus nominacija valdybos ateinantiems metams ir šiaip daug svarbių dalykų aptarti, pradėt žiemos darbą.

Rašt. J. Nauburis.

MIRĖ EX-GUBERNATORIUS.

Buvęs Mass. valstijos gubernatorius, Samuel W. McCall, mirė nuo pneumonijos tik po vienos sąvaitės sirgimo. Jo mirtis smarkiai sujudino Mass. valstijos politikierius.

PAKLIUVO UŽ MUNŠAINĄ.

So. Bostono policija padarė kratą pas John Rackounki, 14 Rawson St., So. Bostone ir rado apraugto raugo dėl 500 galionų munšainės. Taipgi rado dar ir stako dėl 200 galionų.

Taipgi aplankė namą ir tulo Knito, 34 Preble St., So. Bostone ir rado "gatavos" vieną galioną. Knitai liko areštuoti.

SPORTAS.

Orui atvėsus Bostone vėl prasidėjo taip vadinamas "žiemos sportas" tai drutuolių imtynės. Imtynėse dalyvauja Italų, Amerikonų, Grekų, Lenkų, taipgi neatsilieka ir Lietuvių drutuoliai.

Ketvergo vakare, lapkr. 8 d. Grand Opera House bus didelės imtynės, kuriose dalyvaus italų, grekų, lenkų drutuoliai, taipgi dalyvaus ir lietuvis drutuolis taip vadinamas "drebežnas dzukas" Vladas Biekša, iš Worcester, Mass. Jis šį sykį yra pasirengęs patiesti tulą milžiną Lawson Pinkham. Gi ateityje, jis sako, kad aplaužys kaulus lenkams, t. y. Zbyškams ir Stasiakui, mat jis ant lenkų yra įpykęs užtai, kad jo tėvynę jie yra užgrobę.

SANDARIEČIAI! PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR PRIKALBINKIT NAUJŲ SKAITYTOJŲ, BEI UŽRAŠYKIT SAVO GIMINĖMS

Šalin Prigavikai.

Chicagos kompanijos garsina, kad jos parduoda drukuojamas mašinėles po 10 ir 5 dolerius, bet tikrenybėje nė cento nevertos, nes robo litaroms ir dažančioms į atramentą, taip suteršia popierą, kad negalima pažinti raidžių. Jei kam reikia tikrų mašinėlių tai kreipkitės pas mane, nes parduodu tikras mašinėles, kaip tai: Oliver, Underwood, Remington typewriterius.

STANLEY POCIUS — 395 4-th St., So. Boston, Mass.

"LIETUVOS UKININKAS"

"Sandaros" adm. yra gavusi "Lietuvos Ukininko" sekančius numerius: 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, ir 42. Visuose yra daug svarbių straipsnių apie Lietuvos padėtį ir klerikalų politiką seime.

Kuris prisiųs Pašto ženkleliais vertės 30c., tam pasiųsime visus numerius.

Kaipo Kalėdinę dovaną užrašykite Lietuvon savo giminėms kaip "Sandarą" taip ir "Lietuvos Ukininką". "Sandaros" prenumerata metams $3.00, "Lietuvos Ukininko" $1.50.

Koncertas ir Prakalbos!

RENGIA LIETUVIŲ BALSO DRAUGIJA,
NEDĖLIOJE, LAPKRIČIO-NOV. 11 D., 1923 M.
Pradžia kaip 7:30 val. vakare.
LIETUVIŲ SVETAINĖJE
Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Šios prakalbos yra rengiamos kad duoti suprasti kame yra reikalinga pašalpinė draugystė. Prakalbos bus gan svarbios, nes bus geriausi kalbėtojai. Taipgi bus koncertas, kurį išpildys Simano Daukanto Mokyklos mokiniai. Taipgi bus priimami nauji nariai į Lietuvių Balso Draugiją už pusę įstojimo: nuo 18 iki 45 metų. Taigi gerbiamieji čia yra gera proga prisirašyti į Lietuvių Balso Draugiją. Įžangos nebus. Visus Kviečia KOMITETAS.

Koncertas ir

TEATRAS!

"LINKSMOS DIENOS"
Rengia Simano Daukanto Mokykla, Subotoje,
LAPKRIČIO (NOVEMBER) 10 D., 1923 M.
Pradžia kaip 7:30 val. vakare.
Lietuvių Svetainėje, kampas E ir Silver Sts., So. Bostone.

Šį veikalą perstato Simano Daukanto mokiniai, kurie lankė vasarinę mokyklą, todėl yra svarbu tėvams pamatyti, kaip jie gražiai lietuviškai atvaizdina lietuvišką veikalą. Pelnas eis Simano Daukanto Mokyklos palaikymui. Todėl visus kviečiam, kad paremtų viršminėtą mokyklą.

Bilietų kaina 50c., Vaikams 25c. Komitetas.

FUTRAS PIRKITE FUTRAS

Kolei dar šilta, tai futros pigios, todėl geriausia pirkti dabar. Duodam ant bargo ir lengvų išmokesčių. Pirkit musų futras, overkotus, deimantus ir laikrodžius, nes musų prekes visi jau žinot, kad yra užtikrintos.

J. P. TUINILA

110 Tremont St. Room 306

Boston, Mass,

Tel. Congress 7978.

SUSIRINKIMAS.

Sandaros moterų 78 kp. susirinkimas bus seredoje lapkričio 7 d. 7:30 val. vakare. Visos narės butinai susirinkite ir po naują narę atsiveskite, taipgi bus daug svarbių tarimų ką butinai visos bukite. Susirinkimas bus Sandaros Salėje 327 E Street.

Namai - Bizniai

PIGIAI

3 šeimynų, 17 kambarių namas, visi įtaisymai (improvements) ir elektrikos šviesa; su garadžium dėl 2 automobilių, prekė tik $11500; $2500 įnešti. Dėl platesnių žinių kreipkitės į A. IVAŠKEVIČIAUS OFISUS, 361 Broadway, Tel. S. B. 0605, arba 110 Tremont St., Room 508 Tel. Main 6467.

Parsiduoda Mėsinyčia

Nuo seniai išdirbtas biznis, grosernė ir mėsos krautuvė, turi buti greitai parduota už pusę kainos kiek yra vertas. Prekė $1800.

B. KONTRIMAS
120 Marine Road, arba
A. Ivaškevičiaus ofise, 361 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston. Mass.
Telephone South Boston, 502

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršuj "Iver Johnson" krautuve
Patyręs dentistas prieinamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P,M,
Tel. 3310 Park.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.
Akių Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatvių, South Boston

ŠOKIAI

Sandaros 7 kuopa rengia šokius kas subatos vakaras, 7:30, Sandaros Salėje, 327 E St., So. Boston, Mass. Kviečiame atsilankyti. Merginoms įžanga dykai.

Vienatinė Lietuviška Bostone
APTIEKA
Receptus sutaisom Europos ir Amerikos Daktarų.
Užlaikom visokius vaistus, nuo įvairių ligų. Taipgi visokias Šaknis, Žoles ir Žiedus.
Tikra Lietuviška Trejanka 50c.
Prisiunčiame Vaistus ir per paštą.
Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos "VAISTIJOS."
Jeigu kokių nors vaistų negautumet kitur, rašykit pas mus, mes turime. Atsakymui prisiųskite pašto ženklelį.
K. ŠIDLAUSKAS
Provizorius.
373 W. Broadway.
So. Boston, Mass.

Tel. S. B. 2488.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,

Ofiso Tel. S. B. 441
W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie notarijaus ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

BRONIS KONTRIM
Constable, Justice of the Peace, Real Estate and Insurance.
Visados esu gatavas jums patarnauti kogeriausia.
Kreipkitės į Lietuvišką Agenturą:
361 West Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. S. Boston 0605, arba S. Boston 2483-W.

Tel. So. Boston 3520
Namų Tel. Aspinwall 0870
ADVOKATAS
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broawday, So. Boston.

Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

LIETUVIS GRABORIUS
Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:
P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.